

СТОПАНСКА БАНКА АД – СКОПЈЕ

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

2016 година

Скопје, април 2017 година

Почитувани акционери,

2016 година беше најуспешна година за Стопанска Банка АД Скопје од нејзината приватизација, достигнувајќи рекордна профитабилност од **40,7 милиони евра добивка пред оданочување**. Одличните резултати беа постигнати во опкружување со значителни предизвици кои доаѓаа од глобалните и регионални пазари, како и од домашната политичка средина. Подетално, клучните столбови на таквите резултати се добро утврдената и имплементирана деловна стратегија, успешниот бизнис и оперативен модел и солидниот и прудентен менаџмент, овозможувајќи Банката да постигне не само извонредна профитабилност, туку и да ги задржи сите клучни параметри на одлични нивоа. Конкретно, **Повратот на капитал беше 18%, Повратот на средства 2,9%, Коефициентот на трошоци во однос на приходи 41,4%**, додека нејзината капитална сила останува на многу високо ниво со **16,04% коефициент на адекватност на капиталот**.

Минувајќи низ предизвиците генерирани од политичката турбуленција во земјата, СБ продолжи да доживува реални стрес-тест сценарија, докажувајќи дека е способна успешно да се справи со неповолните ситуации, останувајќи најстабилна, најсолидна и најпрофитабилна банка во земјата со забележително „утврден биланс на состојба“. Следствено, Банката успеа не само целосно да го санира одливот на депозити кој се случи во целиот банкарски сектор во Април и Мај 2016 година, туку и да постигне **пораст на депозитите од 2%** во споредба со 2015 година овозможувајќи целосно финансирање на средствата од домашни депозити и задржувајќи го коефициентот на кредити во однос на депозити на 90,7%.

Банката секако важи за еден од клучните столбови на економијата поддржувајќи ги ефективно потребите на компаниите и физичките лица во сите сегменти. Конкретно, Секторот за корпоративни кредити ги поддржува сите компании кои имаат добро структурирани проекти и бизнис идеи кои ги задоволуваат кредитните критериуми воспоставени со прудентната рамка за ризици. СБ исто така продолжи со понудата на нови корпоративни производи, покрај наменските депозитни производи, како што е дисконтирање и претплата на LCs и Factoring, со што е меѓу првите банки во земјата кои го лансираат овој производ.

Покрај тоа, Банката е доминантен играч во Банкарството на мало и е секогаш пионер на модерните банкарски понуди во земјата. Во 2016, покрај **годишниот раст од 6,4% на кредитното портфолио на Банкарство на мало**, СБ беше фокусирана главно на постигнување одредени значајни откритија кои го отворија патот кон натамошен раст и

подобрувања. Новини во услугите за клиенти се воведуваат постојано, како што е процесот за обединување на апликациите и прокси образецот овозможувајќи отворање на

трансакциски и штедни сметки многу побрзо, плаќање со безконтактна картички и новата платформа за млади, брендирањето TOPSI, како средства за подмладување и реиновирање на целокупниот бренд на СБ.

Како што е познато, СБ испорача одлични профити во последните години; имајќи таква силна профитабилност, ликвидност и капитална позиција, во 2016 година беше во можност да исплати, после многу години, бруто **дивиденда на нејзините акционери во значителен износ од 45 милиони евра.**

Стопанска Банка ќе продолжи на успешниот курс да биде поддршка на економијата како клучен елемент во финансискиот сектор и да ги исполнува очекувањата на акционерите преку создавање на додадена вредност за сите.

На крајот, би сакале да изразиме благодарност до нашите клиенти за нивната лојалност и доверба во Стопанска Банка, како и на раководството и нашите вработени за нивната професионалност, истрајност и посветеност кон мисијата на нашата Банка. Заедно, изградивме првокласна организација која е една од најдоверливите и најценетите финансиски институции во земјата и која ќе биде овде за да ги поддржува потребите на нејзините клиенти и на поширокото општество во иднина.

Скопје, 30.05.2017 година

Диомидис Николетопулос

Генерален извршен директор и одбор

Претседател на Управниот одбор

Маринис Стратопулос

Претседател на Надзорниот

Содржина:

Финансиски Показатели	1
Економско Опкружување	2
Основни Макроекономски Индикатори	4
Преглед на Активностите во 2016 година	5
Финансиско Работење	5
Средства и Обврски	8
Банкарство на Мало	9
Корпоративно Банкарство	14
Управување со Ризици	16
Управување со Кредитен Ризик.....	16
Управување со Ликвидносен Ризик	19
Управување со Ризикот од Промена на Каматни Стапки.....	20
Управување со Валутен Ризик.....	21
Управување со Оперативен Ризик.....	22
Адекватност на капиталот, Интерен процес на оценка на адекватност на капиталот и Стрес тест	23
Активности за усогласеност со прописите, спречување на перење пари и борба против финансирање на тероризмот	24
Заштита на Лични Податоци	25
Извештај за Корпоративното Управување во 2016 година	26

Забелешка: Сите податоци во овој Извештај што се однесуваат на Стопанска банка АД - Скопје се врз основа на финансиските извештаи изготвени во согласност со сметководствените прописи кои се применуваат во земјата и регулативата на НБРМ

Индикатори на Билансот на успех	2015	2016	промена %
Нето приходи од камати	54,7	59,2	8,2%
Нето приходи од провизии	15,2	15,5	2,0%
Вкупни приходи	75,3	83,1	10,4%
Оперативни прсходи	-32,3	-34,4	6,5%
Трашоци за вработени	-12,9	-12,9	0,0%
Нето оперативни приходи	43,1	48,7	13,0%
Исправка на вредност	-8,3	-8,0	-3,6%
Добивка пред оданочување	34,8	40,7	17,0%
Нето добивка	31,1	36,4	17,0%

Индикатори на Билансот на состојба	2015	2016	промена %
Вкупна актива	1.378,1	1.401,3	1,7%
Акционерски капитал	229,2	222,4	-3,0%
Регулаторен капитал	167,8	169,7	1,1%
Кредити на клиенти (нето)	902,3	954,0	5,7%
Вкупни кредити (брuto)	1.007,0	1.007,3	0,0%¹
Кредити на население	597,9	635,9	6,4%
Корпоративни кредити	409,1	371,4	-9,2%
Резервации	104,7	53,2	-49,2%
Вкупно депозити	1.089,4	1.110,8	2,0%
Депозити на население	855,0	865,7	1,3%
Корпоративни депозити	234,5	245,2	4,6%

Финансиски коефициенти	2015	2016	промена (бп)
Нето каматна маргина	4,57%	4,79%	22,0
Коефициент на расходи / приходи	42,9%	41,4%	-149,9
Поврат на средства - ROA	2,5%	2,9%	38,8
Поврат на капитал - ROE	16,3%	18,0%	174,8
Коефициент на кредити / депозити (брuto)	92,4%	90,7%	-175,4

¹ Растот без ефектот на задолжителните отписи изнесува 5,3%.

Коефициент на адекватност на капиталот	17,01%	16,04%	-97,0
--	--------	--------	-------

Оператини индикатори	2015	2016	промена
Број на филијали	64	66	2
Број на вработени (крај на период)	1038	1052	14

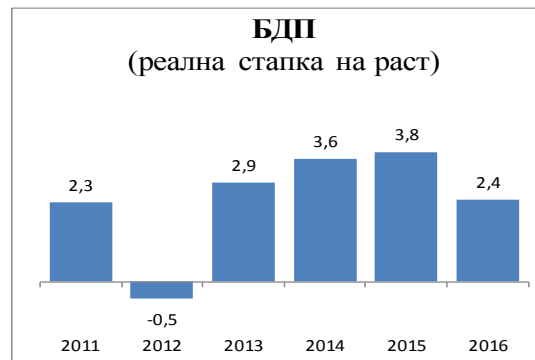
Економско опкружување

Политичката криза во земјата се засили во текот на 2016 година. Меѓутоа, солидните макроекономски фундаменти и силниот банкарски систем спречија значајни дисбаланси во економијата. Влијанието од кризата главно се одрази на умереното забавување на растот на БДП. Банкарскиот сектор одржа низок ризичен профил, доволна ликвидност и адекватна капитална позиција. Во секој случај, геополитичките тензии и политичката несигурност во земјата остануваат на врвот од агендата на ризици за 2017 година.

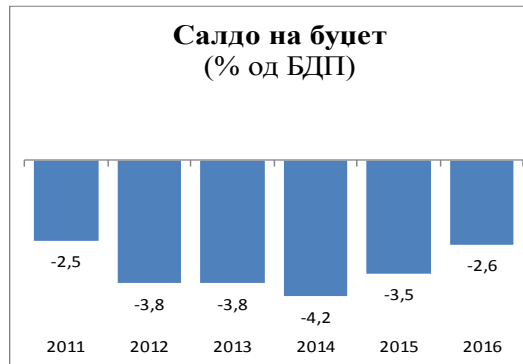
Во 2016 година, домашната економија функционираше во услови на политичка нестабилност. Ова резултираше со побавен чекор на економска активност. **Според тоа, согласно прелиминарните податоци, реалниот бруто домашен производ (БДП) забележа годишна стапка на пораст од 2,4%.** Од гледна точка на расходната страна, извозот и потрошувачката на населението дадоа највисок придонес во порастот, додека инвестициите се намалија. Од гледна точка на производната страна, порастот беше придвижен од градежниот сектор.

Индексот на потрошувачките цени во 2016 година остана негативен трета година по ред. **Според тоа, просечната дефлација изнесуваше 0,2%, водена главно од ниските цени на прехранбените производи и енергијата.**

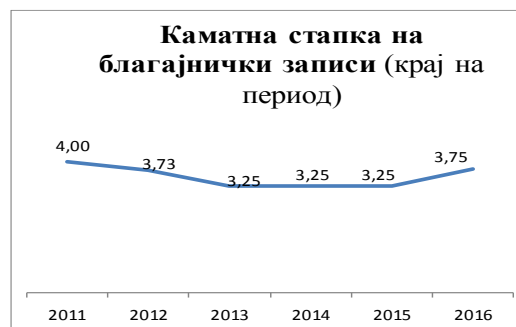
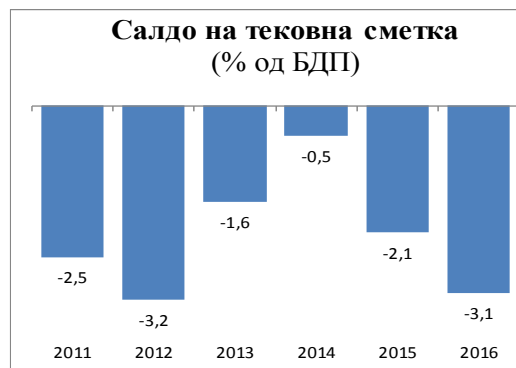
Противтежа беше базичната инфлација (без храната и енергијата) која се задржа во позитивната зона.

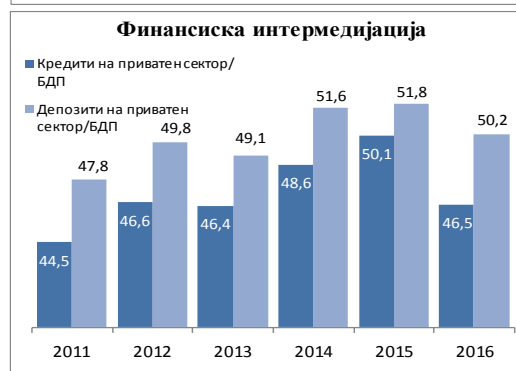
Буџетскиот **дефицит** се намали во споредба со претходната година достигнувајќи ниво од 2,6% од БДП. Меѓутоа, **јавниот долг** го задржа трендот на зголемување, што е во главно резултат од петтата Еврообврзница во износ од ЕУР 450 милиони која беше издадена во месец јули 2016 година. Согласно информациите објавени од Владата, средствата од Еврообврзницата се наменети за потребите на државниот буџет во фискалната 2016 и 2017 година, како и за отплата на достасани долгови.

Секторот за надворешна трговија во 2016 година ја одржа релативно стабилната позиција. Салдото на тековната сметка забележа повисок дефицит во споредба со претходната година, меѓутоа целосно покриен со странските директни инвестиции. Дефицитот на тековната сметка изнесуваше ЕУР 303,3 милиони или 3,1% од БДП, главно произлегувајќи од повисокиот дефицит кај примарниот приход. На страната на финансиската сметка, значителните нето приливи овозможиле пораст на девизните резерви кои достигнаа петмесечно покривање на увозот. Странските директни инвестиции исто така се зголемија и изнесуваа ЕУР 358,5 милиони, што е за ЕУР 141,7 милиони повеќе од 2015 година.

Ескалирањето на политичката ситуација во првата половина од годината предизвика шпекулативна криза која потоа изврши притисоци врз банкарскиот систем и девизните резерви. Следствено, НБРМ ја затегна монетарната политика со зголемување на референтната каматна стапка за 75 б.п. Со почетокот на месец Јуни, постапната стабилизација на двата сегменти (депозитната база и девизните резерви) овозможи олабавување на монетарната политика на крајот од 2016 и на почетокот од 2017 година.

Без оглед на шпекулативната криза во првата половина од 2016 година која доведе до притисоци врз депозитната база и девизните резерви, банкарскиот сектор остана добро

капитализиран, високо ликвиден и финансиран со депозити, додека нефункционалните кредити беа стабилни и целосно резервирани. Иако со благо забавување, растот на депозитите во 2016 година сеуште беше солиден постигнувајќи 6% годишна стапка на крајот од годината. Притоа, корпоративните депозити се зголемија за значителни 13,4%, додека депозитите на население пораснаа за 2,5%. Кредитите на приватниот сектор исто така забележаа намалена динамика. На годишна основа, кредитниот раст забави до 0,9% со вклучен ефект од отписите². Кредитите на население и на претпријатија реализираа стапки на годишен пораст од 7% односно -3,8%. Без ефектот од отписите, вкупниот кредитен раст би изнесувал 6,5%. Во таков амбиент, коефициентот на кредити во однос на депозити се намали на 87,5%. Со состојба на 31.12.2016, нефункционалните кредити (NPLs) беа на ниво од 6,6% а покриеноста со резервации се задржа над 100% (114,9%). Исто така, имајќи го предвид нивото на коефициентот на адекватност на капитал од 15,2%, може да се заклучи дека банкарскиот сектор остана стабилен и задржа низок ризичен профил.

---

² На 17 декември 2015 година, Советот на НБРМ донесе Одлука за измена на Одлуката за управување со кредитниот ризик со која се предвидува до 30 јуни 2016 година банките да ги отпишат (и да продолжат редовно да ги отпишуваат) сите побарувања кои се целосно резервирани повеќе од две години, т.е. каде банката го има утврдено и целосно покриено кредитниот ризик од неизполнување најмалку за последните две години. Покрај отписот на овие побарувања, т.е. нивно пренесување во вонбилансна евиденција, банките ги задржуваат сите законски права за нивна наплата.

Основни макроекономски индикатори

	2012	2013	2014	2015	2016
Производство					
Бруто Домашен Производ (реална стапка на раст)	-0,5	2,9	3,6	3,8	2,4
Индустриско производство (реална стапка на раст)	-6,6	3,2	4,8	4,9	3,4
Цени, плати и продуктивност					
Индекс на трошоци на живот (годишен просек)	3,3	2,8	-0,3	-0,3	-0,2
Индекс на трошоци на живот (крај на година)	4,7	1,4	-0,5	-0,3	-0,2
Индекс на цени на производители (годишен просек)	4,6	0,4	-1,2	-3,9	-0,1
Индекс на цени на производители (крај на година)	5,3	-2,1	-3,8	-0,8	-0,6
Реални плати (годишна стапка на раст)	-2,9	-1,6	1,5	2,7	2,2
Статистика на владини финансии					
Буџетско салдо (% од БДП)	-3,8	-3,8	-4,2	-3,5	-2,6
Надворешен сектор					
Биланс на тековна сметка (% од БДП)	-3,2	-1,6	-0,5	-2,1	-3,1
Извоз на стоки (во милиони САД \$)	4.332	4.689	5.417	4.891	5.348
Увоз на стоки (во милиони САД \$)	6.523	6.666	7.380	6.533	6.961
Извоз на стоки (стапка на раст)	-9,6	8,2	15,5	-9,7	9,3
Увоз на стоки (стапка на раст)	-5,9	2,2	10,7	-11,5	6,5
Бруто надворешен долг (во милиони САД \$)	6.818	7.194	7.287	6.873	7.646
Девизни резерви (во милиони САД \$)	2.892	2.747	2.963	2.471	2.755
Курс МКД / ЕУР (просек)	61,52	61,57	61,63	61,6	61,6
Монетарни агрегати					
М1 стапка на раст (дек. / дек.)	7,6	6,2	22,2	18,4	9,9
М2 стапка на раст (дек. / дек.)	0,5	0,2	7,2	7,6	6,1
М2 денари стапка на раст (дек. / дек.)	3,2	2,9	12,3	8,5	5,2
М4 стапка на раст (дек. / дек.)	4,4	5,3	10,5	6,8	6,1
М4 денари стапка на раст (дек. / дек.)	9,6	8,7	15,3	7,2	5,0
Кредити на приватен сектор	5,4	6,4	10,0	9,5	1,0
Каматни стапки					
Пазар на пари (годишен просек)	2,2	2,0	1,9	1,1	1,1
Благајнички записи (годишен просек)	3,8	3,4	3,3	3,3	3,7
Пазар на пари (крај на период)	2,1	2,2	1,5	1,2	1,0
Благајнички записи (крај на период)	3,8	3,3	3,3	3,3	3,8
Пазар на капитал					
Индекс на Македонска Берза - МБИ (стапка на раст на крај на година)	-12,3	0,4	6,1	-0,6	16,5

Преглед на активностите во 2016 година *Извор за статистика, Народна Банка на РМ*

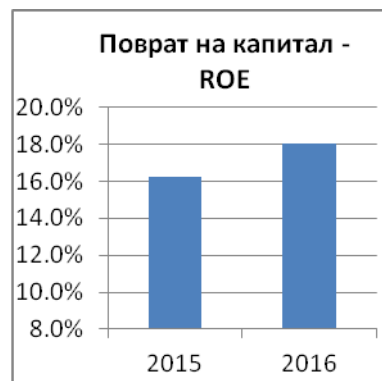
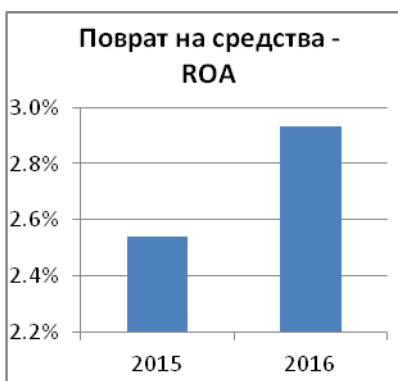
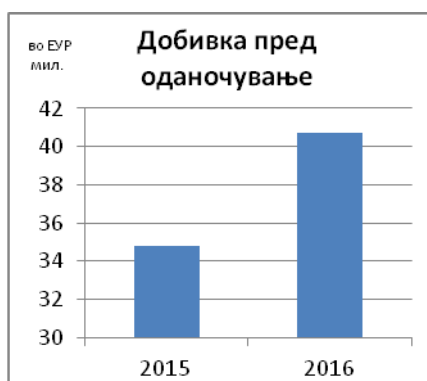
Финансиско работење

Во извештајната година, СБ првенствено се фокусираше на заштита и понатамошно подобрување на предностите создадени во претходните години и тоа: солидно кредитно портфолио, висок коефициент на адекватност на капиталот и силна ликвидност, на една страна, а од друга страна Банката се фокусираше на

идентификација и поддршка на кредитоспособни претпријатија кои би обележиле нов модел на економски раст.

Во услови на несигурност која преовладуваше, СБ успеа да постигне резултати кои уште еднаш ја демонстрираат отпорноста на нејзиниот деловен модел и успешното раковоство. Според тоа, позитивните резултати од работењето во 2016 година ги индицираат стратешките избори на СБ да продолжи да расте со предизвиците и да ги зграби можностите на времето. СБ останува динамична банка определена и понатаму да го зацврстува билансот на состојба и да обезбедува солиден стимул на домашната економија. Извонредните резултати беа поддржани од стратегијата на Банката: тежнеење кон органски раст, приод со клиентите во центарот на вниманието за задоволување на нивните различни финансиски потреби, управување со ризиците и одржување на силна капитална и ликвидносна позиција, работејќи ефикасно и намалувајќи ги трошоците. На тој начин, во услови на несигурност, СБ успеа да испорача импресивни резултати кои повторно ја демонстрираат издржливоста на нејзиниот деловен модел и успешното управување. Нејзиниот моќен бренд остана симбол за извонредни услуги, доверба и сигурност.

Следствено, на крајот на годината, Банката забележа добивка пред оданочување од ЕУР 40,7 милиони што е за 17% повисока од истиот индикатор во 2015 година. Резултатот се должи на повисоките нето приходи од камати, нето приходи од провизии и надоместоци и други оперативни приходи. Нето приходите од камати во 2016 година, забележаа дополнителен износ од ЕУР 4,5 милиони во споредба со 2015 година или пораст од 8,2%. Вкупните средства на Банката достигнаа износ од ЕУР 1.401,3 милиони, надминувајќи ја бројката од 2015 година за 23,2 милиони. Следствено, повратот на средства (ROA) изнесуваше 2,9%, додека повратот на капитал (ROE) достигна 18%, посочувајќи на стабилни приноси за акционерите. Со солиден капитал, кој обезбеди висок коефициент на адекватност на капиталот од 16,04%, СБ потврдува дека е најдоверлив финансиски партнер во земјата.

Приходи од камати

Во текот на 2016 година, приходите од камати по кредитите на население изнесуваа ЕУР 45,2 милиони, имајќи најголемо учество во вкупните приходи од камати од 61,4%. Истовремено, приходите од камати по кредитите на правни лица и од сите останати активности изнесуваа ЕУР 28,4 милиони односно намалување за 4,1% во однос на минатата година. Вкупните приходи од камати изнесуваа ЕУР 73,6 милиони, што претставува пораст од 0,7% во споредба со претходната година.

Приходи од камата

во ЕУР милиони

	2015	2016	% промена
Приходи од камати	73,1	73,6	0,7%
Кредити на физички лица	43,5	45,2	3,9%
Кредити на правни лица	19,2	18,2	-5,2%
Останато	10,4	10,2	-1,9%

Расходи од камати

Расходите од камати на Банката се намалија за 21,2% во споредба со 2015 година. Конкретно, расходите од камати поврзани со депозитите на население забележаа годишен пад од 19,9%, а расходите од камати за корпоративните депозити се намалија за 30%.

Расходи од камати

во ЕУР милиони

	2015	2016	% промена
Расходи од камати	18,4	14,5	-21,2%
Депозити на физички лица	14,6	11,7	-19,9%
Депозити на правни лица	2,0	1,4	-30,0%
Останати обврски	1,8	1,3	-27,8%

Нето приходи од камати

Порастот во основните активности во комбинација со прудентниот приод во управувањето со средствата и обврските имаа позитивен ефект врз нето приходите од камати во 2016, година, забележувајќи дополнителен износ од ЕУР 4.5 милиони во споредба со 2015 година, или пораст од 8,2%. Нето каматната маргина се подобри во 2016 година за 22 б.п. достигнувајќи 4,79%.

Нето приходи од камати во ЕУР милиони

	2015	2016	% промена
Приходи од камати	73,1	73,6	0,7%
Расходи од камати	18,4	14,5	-21,2%
Нето приходи од камати	54,7	59,2	8,2%

Приходи од провизии и надоместоци

Активностите во 2016 година придонесоа нето приходите од провизии и надоместоци да достигнат износ од ЕУР 15,5 милиони. Во рамки на ова, најзначаен дел (53,5% од вкупните приходи од провизии и надоместоци на Банката) се однесува на кредитните активности кои изнесуваат ЕУР 8,3 милиони, евидентирајќи дополнителен износ од ЕУР 0,4 милиони во споредба со 2015 година, што претставува зголемување од 5,1%. Нето приходите од пренос на средства се втората најголема ставка, која на крајот од 2016 година изнесуваше ЕУР 5,2 милиони што претставува 33,5% од вкупните приходи од провизии и надоместоци.

Нето приходи од провизии и надоместоци во ЕУР милиони

	2015	2016	% цханге
Нето приходи од провизии и надоместоци	15,2	15,5	2,0%
кредити	7,9	8,3	5,1%
гаранции	1,0	0,9	-10,0%
пренос на средства	5,1	5,2	2,0%
останато	1,1	1,1	0,0%

Расходи од работењето

Во текот на 2016 година, Банката продолжи да се стреми кон оперативно совршенство, како во ефикасната контрола врз трошоците така и во управувањето со ризиците, што резултираше со задржување на трошоците во рамки на буџетираната бројка и одржување на одлични резултати во однос на квалитетот на кредитите. Вкупните расходи од работењето изнесуваа ЕУР 34,4 милиони и го надминуваат износот во споредба со 2015 година главно како резултат на зголемените загуби од исправката на вредност на нефинансиските средства и амортизација. Трошоците за вработените како и останатите трошоци од работењето останаа непроменети. Како резултат од ефикасната политика за намалување на трошоци, која се применува и се следи со истовремено зголемување на нето приходите од работењето, Банката успеа да постигне коефициент на трошоци во однос на приходи од 41,4% за разлика од остварените 42,9% во минатата година, кој постојано се намалува веќе неколку години по ред.

Средства и обврски

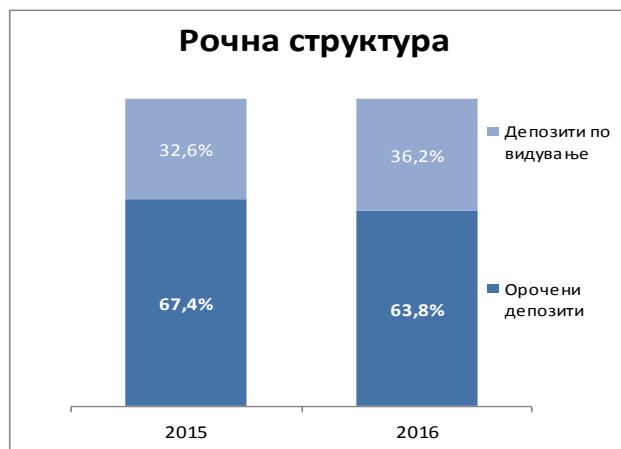
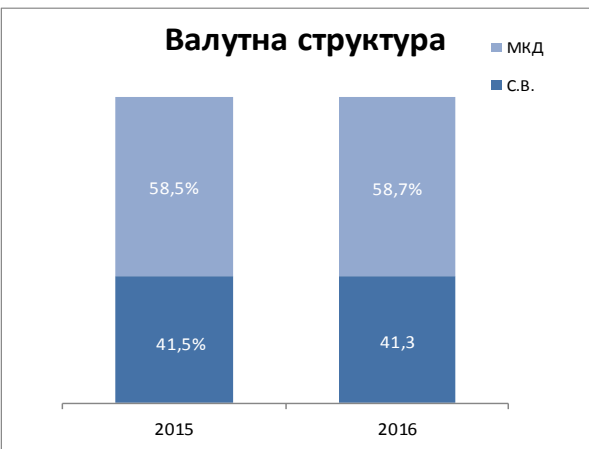
Средства

Вкупните средства на Банката на крајот од 2016 година изнесуваа ЕУР 1.401,3 милиони, што претставува ЕУР 23,2 милиони или 1,7% над 2015 година. Банката продолжи да ја зголемува својата прудентност со билансен пораст, адекватна ликвидност и силна капитална база. Во тој поглед, коефициентот на ликвидност до 180 дена достигна 1,54. Кредитните активности до крајот на 2016 година за вкупното кредитно портфолио достигнаа износ од ЕУР 1.007,3 милиони, од кој ЕУР 371,4 милиони се одобрија на корпоративни клиенти, додека изложеностите кон населението изнесуваа ЕУР 635,9 милиони.

Депозити и капитал

И покрај материјализацијата на ризиците од надворешното опкружување во текот на 2016 година, депозитната база на Банката се зголеми за 2%. Депозитите продолжија да бидат главен извор на финансирање на активностите на Банката достигнувајќи износ од ЕУР 1.110,8 милиони што претставува пораст од 2% во споредба со 2015 година. Како резултат на тоа, на крајот од 2016 година, коефициентот на кредити во однос на депозити изнесуваше 90,7% на

бруто основа, имплицирајќи го силниот кредитен потенцијал на Банката. Освен тоа, Банката ја одржа доминантната позиција кај орочените депозити во извештајната година, на тој начин укажувајќи на стабилни извори на средства за понатамошна кредитна експанзија.

Валутната структура на депозитната база укажува на стабилно учеството на депозитите деноминирани во домашна валута од 58,7% (58,5% во 2015 година).

Основниот капитал на Банката изнесуваше ЕУР 222,4 милиони на крајот од 2016 година со што истиот е сеуште највисок во банкарскиот сектор во земјата и обезбедува доволна адекватност на капиталот и квалитетен извор за долгорочно финансирање.

Банкарство на мало

Според сите параметри, 2016 година беше комплексна година за земјата што се одразуваше на секојдневните деловни активности во сите индустрии. Покрај опкружувањето, Стопанска банка ги фокусираше своите напори на градење односи со клиентите и збогатување на мултиканалска понуда за да обезбеди основ за понатамошен раст и експанзија на клиентската база.

Со политичката нестабилност која кулминираше во текот на вториот квартал, генерирањето на деловни активности беше загрозено во секторот. Меѓутоа, нивото на организираност и спремност помогна Стопанска банка да го помине периодот со брзо и стабилно повторно воспоставување на деловните активности во целост.

На тој начин, во текот на 2016 година, со користење на своето обемно портфолио на банкарство на мало, Банката понуди процес на онлајн иницирање на апликација, го зголеми потенцијалот на телефонска продажба, воведо нови бренд дизајни за неодамнешното портфолио на безконтактни картички и со цел да стане ориентирана кон одреден сегмент, таа ја лансираше ТОПСИ платформата за млади лица на возраст од 18<>28 години.

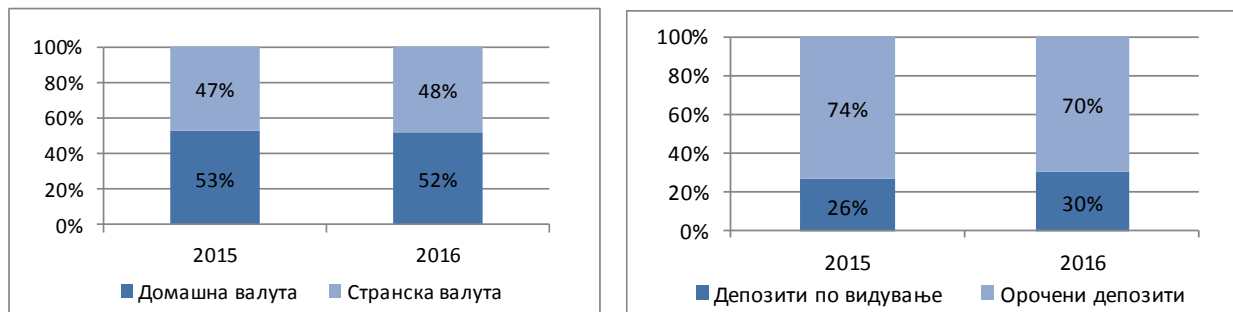
Темелното познавање на пазарот и соодветно развиените стратегии придонесоа за одржување на високата позиција на пазарно учество како кај депозитите така и кај кредитите без оглед на растечката конкуренцијата.

Депозити на население

И покрај предизвиците кои произлегуваат од разните несигурности, домашни и регионални, по генерираните флукуации на депозитната база на Банката во првата половина од 2016 година, Банката забележа непрекината стабилизација и благ пораст во последните месеци од годината, со вкупно салдо на банкарство на мало во износ од ЕУР 865,7 милиони.

Генерираниот пораст кај депозитите главно произлегува од високо ценетите коминтенти, редовните месечни исплати на плати и пензии, исплатата на земјоделските субвенции и уплатите по дознаки.

Што се однесува до рочната структура, во последните неколку години има промена кон пораст на депозитите по видување, иако во структурата на депозитното портфолио орочените депозити остануваат прилично стабилни преовладувајќи со 70%. Орочените депозити продолжија да се зголемуваат што е одржливо само како резултат на имиџот на Банката како силна, доверлива и иновативна Банка која се грижи за најдобрите интереси на своите клиенти.

Како тренд во последните години, има постојан пораст на побарувачката за депозити во домашна валута со поизбалансиран коефициент помеѓу домашната и странските валути и со учество на депозитите во домашна валута од 52%. Овој тренд е стимулиран преку повисоките приноси сеуште достапни за домашната валута, како и воспоставената доверба во нејзината долгорочна стабилност.

Нашата постојана стратегија за соодветна сегментација на клиентската база и понуди на различни пакети на производи прилагодени кон потребите на посебните сегменти на клиенти, како и подобрената ефикасност на процесите и скратеното време за обработка на трансакциите обезбедува воспоставување на добра релација и правилна комуникација со нашите клиенти како и подобро искуство за корисниците.

Кредитирање на население

Стратегијата за 2016 година кај кредитирањето на население беше да се следат пазарните трендови без влошување на високиот квалитет на портфолијата. Крајниот биланс од ЕУР 635,9 милиони сведочи за пораст од 6,4% на годишна основа. Имајќи ја предвид големината на постоечкото портфолио и товарот од редовните отплати на наведеното портфолио, редовната продукција на СБ се зголемува на тој начин одржувајќи значително портфолио и обезбедувајќи го проектираниот пораст.

Потрошувачките кредитни производи, со највисок раст во вкупното кредитно портфолио на СБ, имајќи го потрошувачкиот кредит со најголем придонес во вкупното кредитно портфолио, продолжија со процесот на брзо одобрување како главна предност на пазарот, обезбедувајќи високо квалитетна услуга за клиентите и константна понуда во текот на целата година, а со тоа и зголемување на задоволството на клиентите.

Портфолиото на **станбени кредити**, проширено во својата комплексност и разноликост им обезбеди на клиентите опција да аплицираат за кредит со субвенционираната програма на Владата, да купат имот во изградба и во исто време ја избраа да ја направат опцијата со клаузула во домашна валута поконкурентна.

Значително пазарно учество се постигна со внимателно одржување на многу низок коефициент на нефункционални кредити. Банката продолжи да ги применува програмите за задржување, на тој начин правејќи напори да го одржи портфолиото дополнително на напорите за нова продукција.

Портфолиото на **кредитни картички** продолжи да расте во 2016 година без оглед на растечката конкуренција одржувајќи највисоко пазарно учество од 41,97% во 2016 година и во многу аспекти ги надмина првичните проекции и со 6,7% пораст во бројот на кредитни картички во оптек.

Стратегијата на пораст вклучува постојани активности кои од една страна го поттикнуваат активирањето и користењето на кредитните картички, а од друга страна задржувањето на клиентите со соодветни средства против намалување на нивниот број.

Портфолиото на **дебитни картички** исто така го продолжи својот раст и проширување завршувајќи ја 2016 година:

- 7% пораст во бројот на дебитни картички во оптек
- 9% пораст во бројот на активни дебитни картички

Имајќи ја во вид проширената мрежа на банкомати на Стопанска банка, Банката постигна годишен пораст од 5% во бројот на трансакции на банкомати и пораст од 4% во обемот на трансакции на банкомати.

Во текот на 2016 година, СБ вовеле иновации и нова технологија со што остана чекор понапред од потребите и очекувањата на клиентите. Банката го продолжи инвестирањето во безконтактна технологија и ги промовираше трансакциите на плаќање преку интернет (e-commerce) со картичките на СБ. Миграцијата на безконтактни картички и ПОС терминали помогна да се заврши 2016 година со најголем број на безконтактни картички на пазарот. Се очекува овој тренд да обезбеди многукратни бенефити за Банката и да ги зголеми активностите и користењето на кредитните производи на СБ.

Во текот на 2016 година, СБ го задржа учеството на пазарот во ПОС терминали (16,7% во стекнување на ПОС терминали) и продолжи да промовира купување на рати без камата за сопствениците на кредитни картички. Во текот на 2016 година, Банката ја обнови мрежата на ПОС терминали со 1.500 нови ПОС уреди што резултираше со 6% пораст на годишно ниво во обемот на ПОС терминали издадени за користење во споредба со претходната година.

Контакт центар и банкарски услуги преку интернет

24/7 достапниот Контакт центар на Стопанска банка ја зајакна нејзината позиција како широко отворен капацитет на услуги на Банката во текот на 2016 година постигнувајќи повеќе од 25.000 интеракции со комитенти од дојдовни повици месечно, како и до 10.000

други видови на интеракции (појдовни повици, пораки по електронска пошта и телефонска продажба).

Во истата деовна линија, Службата за телефонска продажба, во рамки на Контакт центарот на СБ од 2014 година, продолжи да ги проширува своите активности давајќи значителен придонес во порастот на кредитните производи за население исто така и оваа година. Важно позитивно влијание на телефонската продажба во 2016 година беше новоутврдената онлајн апликација со посебна страница за секој производ.

Како што покажуваат глобалните трендови, **i-bank услугите** (плаќања на банкомат, телефонско банкарство, електронско банкарство и мобилно банкарство) исто така стануваат поприфатливи и со приоритет за клиентите. Како средство со нагласена мобилност и пристапност, апликациите поврзани со мобилното и електронското банкарство постојано се прегледуваат и подобруваат во текот на годината. Имајќи го во вид брзото темпо на иновативните нови технологии, Стопанска банка е фокусирана на обезбедување модерни решенија за клиентите кои одговараат на нивните потреби.

Со цел СБ да ја надгради постоечката сегментација на клиенти која е во примена, во 2016 година Банката ја воведо **ТОПСИ** платформата млади лица на возраст од 18<>28 години. Оваа платформа вклучува: ТОПСИ мобилна апликација каде ИД картичката ја дизајнира самиот ТОПСИ клиент и откако ќе се изготви истата може да се користи помеѓу изборот на локации на партнерите од банкарство на мало за да добиваат посебни попусти; едноставна трансакциска сметка без провизии, 24/7 пристап до услугите на интернет банкарство, блог; комуникација на социјалните медиуми, платформа на предизвици и едукација итн.

Сегмент на мали претпријатија

Главната цел на сегментот на мали претпријатија во 2016 година беше да го врати темпото на пораст во претходната година и во исто време да постигне квалитетно и одржливо портфолио со низок коефициент на нефункционални кредити. Воглавно, активностите беа фокусирани на привлекување на нови добри клиенти и зацврстување на соработката со постојните клиенти кои имаат искажано потенцијал за раст.

Во текот на 2016 година, овој сегмент беше под влијание на предизвикувачките економски и политички услови. Без оглед на несигурноста, системскиот и конзистентен приод кон работењето и постојаната теренска активност придонесоа за постигнување на позитивни резултати. Портфолиото на мали претпријатија забележа пораст од 23,7%. Голем дел од порастот, 71%, е во инвестирање/долгорочни кредити. Структурата на портфолиото на

мали претпријатија на крајот од 2016 година е балансирана во услови на валутна структура.

Корпоративно банкарство

Стопанска банка АД Скопје со гордост прослави уште една успешна година, останувајќи ценет и доверлив партнер на бизнис заедницата во земјата со нудење на целосен пакет на стандардизирани производи и услуги комбинирани со финансиски деловни решенија прилагодени на клиентите. Со доброутврдена организација, во комбинација со одлична етика во работењето, корпоративниот сектор на Банката ја истакна важноста на силни, доверливи односи со клиентите, кои се развиваат преку лични интеракции и воспоставени односи на доверба.

Банката успешно го избалансира одност помеѓу економските текови во земјата и потребите на клиентите, со активна поддршка на деловниот раст преку препознавање на потенцијално оправдани и остварливи проекти. Високото ниво на квалитет на корпоративното портфолио ефективно се одржуваше преку разбирање и следење на барањата и потребите на клиентите, примена на прудентна оценка на кредитниот ризик во фаза на одобрување, ревидирање и следење, како и со примена на ефикасни практики за наплата. Преку зајакната контрола на ризиците во координација со добро востоставен систем на рано предупредување, Банката вложи големи напори во справувањето со проблематичните средства, со давање на дополнителна поддршка на корпоративните клиенти со утврдени тешкотии за надминување на тешките периоди, со превземање на соодветни излезни решенија со цел за подобрување на нивното работење.

Со висококвалификуван, искусен, пријателски и ентузијастички настроен кадар, функцијата на корпоративно банкарство создаде култура на споделување, проширување и пренесување на знаење, ставајќи ги луѓето во прв план. Утврдената инфраструктура на практики за споделување на знаењето активно беше поддржана од последните софтверски решенија, кодификувани политики, процедури и процеси.

Добро познатиот бренд, репутацијата и воспоставените односи на доверба во општеството се постојани двигатели во управувањето со портфолиото на корпоративни кредити, во услови на планиран пораст и очекуван квалитет на портфолиото.

На крајот, важно е да се каже дека Банката продолжува да биде лидер во нудењето на иновативни производи и услуги во линија со модерните банкарски активности, поддржувајќи го работењето на претпријатијата преку широко распространетата мрежа на

филијали, обезбедување на висококвалитетен, сигурен, брз, непречен и лесен пристап до сите видови на банкарски работи. После успешно утврдените пласмани за трговија и финансирање за помош при надворешнотрговските трансакции, во 2016 година корпоративната функција влезе во поинаква модерна област на банкарски решенија преку нудење на пласмани за факторинг во земјата на компаниите на пазарот. Преку факторингот, Банката обезбедува финансирање на отстапени побарувања, наплата на побарувања, оценка на кредитен ризик на должникот, како и решенија за администрирање и управување. Со имплементацијата на факторингот, Банката директно ја подобрува ликвидноста на компаниите, а преку тоа и ликвидноста на севкупната економија.

Со вешта распределба на своите стратешки ресурси, областа на корпоративно банкарство одржливо ја подобрува ефикасноста на финансирање со цел да служи на реалниот бизнис сектор и да ја надгради економијата, давајќи дополнителна поддршка на модерниот начин на живеење. Заштитувајќи ги вредностите на споделување на високи стандардни цели, функцијата на корпоративно банкарство на СБ може да вети дури и повеќе во иднина.

Управување со ризици

Не постои нешто како неризично банкарско работење. Според тоа, важно е да се биде целосно свесен за сите ризици на кои е изложена Банката и истите соодветно да се мерат и да се управува со нив. Имајќи го ова во вид, превземањето на одмерени и контролирани ризици е главната цел на Стопанска банка АД Скопје. Банката работи со примена на темелна и сеопфатна рамка за управување со ризици која осигурува дека ризиците се утврдуваат, разбираат, точно се мерат, контролираат и проактивно се ублажуваат на сите нивоа на организацијата за одлуките на Банката да бидат адекватни и во линија на толеранцијата за ризици.

Стопанска банка АД Скопје користи модели за детална оценка и мерење на ризиците за да дојде до темелно разгледани одлуки за ризик во кредитното работење. Со цел да се осигура квалитетот на моделите на ризици, постои процес на управување за одобрување на моделите, методологиите и параметрите поврзани со ризици. Се применува обемен систем на лимити и интерни контроли за да се обезбеди следење на и управување со профилот на ризици во Стопанска банка АД Скопје. Функцијата на управување со ризици обезбедува управувањето со ризиците правилно да се

имплементира и истото да е во согласност со регулаторните барања на НБРМ и најдобрите стандарди и практики усвоени од страна на НБГ Групацијата.

Управување со кредитниот ризик

Кредитен ризик е ризикот дека Банката ќе претрпи економски загуби доколку другата страна не може да ги исполни своите договорни или други финансиски обврски кои произлегуваат од договорот за кредит. Рамката за управување со кредитниот ризик на СБ се базира на темелното разбирање на кредитниот ризик и изложеноста на Банката кон истиот, како и на ефективноста на интерните контроли со цел за соодветна идентификација, оценка, мерење, ублажување и следење на кредитниот ризик. Тоа дозволува Банката да управува со портфолиото и да избегне несакана концентрација на кредитен ризик.

Управувањето со кредитниот ризик во СБ се извршува преку централните политики за кредитен ризик на ниво на Банката и понатамошни детални процедури кои се однесуваат на посебните кредитни ризици. СБ се стреми да гради и постојано да ја подобрува рамката за управување со кредитниот ризик што овозможува Банката да работи на сигурен и солиден начин, во согласност со регулативата на НБРМ и стандардите на НБГ.

Прудентната политика на СБ за прифаќање на нови клиенти се базира на внимателна оценка на способноста на комингентот да отплати кредит кој му е одобрен. Целта е да имаме долгорочни односи со клиентите кои се корисни како за клиентот така и за Банката. Тоа се овозможува со утврдено кредитирање на корпоративни клиенти и соодветна оценка на потребите на клиентите од население. Оценката на ризиците се базира на индивидуална основа, а одлуката за одобрување на изложеност ја донесуваат кредитните одбори, а се одлучува и преку стандардизирани производи и процеси.

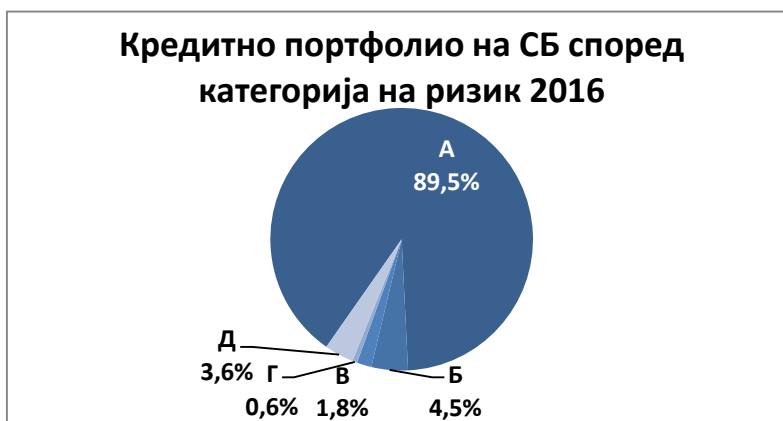
Кредитниот ризик се оценува квалитативно и квантитативно во детали пред одобрување од одборот со соодветно ниво на овластување. Надлежните деловни единици обезбедуваат соодветни информации за целта, структурата на предложениот кредитен пласман, информација за должникот и другите договорни страни, оценка на индустрискиот сектор и пазарот, раководството и сопствениците, како и финансиска и нефинансиска анализа. Квантитативната оценка и мерењето на кредитниот ризик се извршува со употреба на софистицирани внатрешни системи за рангирање на ризиците и статистички модели на бодување кои се ревидираат на редовна основа. Организациската структура на Банката овозможува повеќе самостојни новоа за оценка на кредитниот ризик.

СБ има воведено процес на интензивен мониторинг кој овозможува во рана фаза да се идентификуваат промените во позицијата на портфолиото или кај коминентите кои можат да предизвикаат зголемување на нејзиниот профил на ризичност. Процесот на мониторинг на клиентот се состои од редовно ревидирање на кредитите од моментот на обезбедување на кредитниот пласман во текот на неговиот животен циклус, интерната класификација на ризиците и месечниот Систем за рано предупредување кој идентификува рани знаци на влошување на кредитната способност на клиентите и има за цел да обезбеди превземање на потребни активности. Кредитната изложеност во однос на утврдените лимити за концентрација исто така се следи на редовна основа.

Во согласност со најдобрите меѓународни практики и следејќи ја зајакнатата методологија и процес на исправка на вредноста на средствата, Банката обезбеди соодветно ниво на резервации за потенцијални загуби по кредити.

Квалитет на кредитното портфолио

Во рамки на имплементираната силна и интегрирана рамка за управување со кредитниот ризик, СБ успеа да одржи стабилно и добро дивезифицирано кредитно портфолио во 2016 година. Одржувањето на низок и контролиран коефициент на нефункционални кредити е една од главните стратешки цели на Банката. Како резултат на тоа, коефициентот на нефункционални кредити на Банката беше понизок за приближно 130 б.п. во споредба со нивото на целокупниот банкарски сектор.

Согласно методологијата на НБРМ, секоја изложеност на кредитен ризик се класифицира во една од петте категории на ризик (А, Б, В, Г и Д). Банката задржа 89,5% од изложеноста во рамките на категоријата со најнизок кредитен ризик, односно “А” категорија на

кредитен ризик, додека долговите со повисок ризик класифицирани во “Г” и “Д” категориите изнесуваат 4,2% од портфолиото на Банката.

Структура на концентрација

Кредитниот ризик од концентрација е ризик од загуба поради недостаток на диверзификација на ризиците во портфолиото предизвикано од релативно голема концентрација на изложеност кон позитивните и во голема мера поврзани договорни страни (коминтенти). Со цел да се избегне прекумерна концентрација на кредитен ризик,

СБ има за цел да го диверзифицира кредитниот ризик и да утврди лимити кон: клиенти поединци и групи на поврзани клиенти (концентрација на должници), изложеност во рамките на одреден индустриски сектор (концентрација на индустрија), вид на залог, географска област итн. Утврдените лимити се ревидираат најмалку на годишна основа како дел од политиките и процедурите за кредитен ризик.

СБ ја следи кредитната изложеност во однос на поставените лимити на концентрација на редовна основа, потркепувајќи ги заклучоците со соодветни корективни мерки.

Управување со ликвидносен ризик

Стопанска Банка АД Скопје има имплементирано ефективен и ефикасен процес на планирање и управување со ликвидноста и ликвидносниот ризик, кој одговара на стратегијата на управување со ризици на Банката и на нејзиниот севкупен ризичен профил, големина и обем на извршени активности. Организациската и оперативна рамка на управувањето со ликвидноста, следењето и контролата на изложеност на ликвидносен ризик е дизајнирана во согласност со најдобрите банкарски практики и усогласена со

регулаторните барања, а истата е под постојан надзор од КУАП, Одборот за управување со ризици, Управниот одбор и Надзорниот одбор.

Во текот на 2016 година, Банката ги исполни сите пропишани законски и интерни лимити во областа на управување со ликвидноста.

Банката постојано го исполнуваше условот за законска задолжителна резерва во домашна и странска валута и во текот на 2016 година, исполнувањето беше 100,2% во просек, што претставува оптимално ниво во споредба со исполнувањето на банкарскиот сектор од 101,1%.

Како дел од процесот на управување со ликвидносен ризик, Банката го пресметува и следи нивото на концентрација и учеството на најголемите депозитори во просечната депозитна база. Учеството на вкупните депозити од 20-те најголеми депозитори на крајот од годината изнесуваше 10,29%, што укажува на ниско ниво на концентрација.

Ликвидните средства, во текот на 2016 година, останаа на високи нивоа. Вишокот на средства се пласираше во инструменти на НБРМ и во хартии од вредност издадени од државата со кои може да се тргува на секундарниот пазар и кои служат како обезбедување при вршењето на репо-трансакции со НБРМ и со другите банки.

Високото ниво на ликвидност на целиот банкарски систем во 2016 година може да се види преку обемот на трансакции на банките на домашниот меѓубанкарски пазар на пари, каде тргувањето благо се зголеми во споредба со претходната година и изнесуваше МКД 141 милиони во просек на дневна основа, во споредба со износот од МКД 82 милиони во 2015 година. Поинтензивно тргување на домашниот пазар на пари се случи во второто и третото тримесечје од годината заради неповолните политички движења во земјата и зголемената недоверба помеѓу депозиторите во домашната валута, што резултираше со повлекување на депозитите и нивна конверзија во евра.

Дури и во такви услови, Банката успеа да ја одржи депозитната база и ликвидноста на соодветно ниво без прекинување на планираните кредитни активности, како резултат на солидните фундаменти на Банката, внимателното следење и превземените соодветни мерки во управувањето со средствата и изворите на средства.

Во 2016 година, Стопанска банка АД Скопје исплати дивиденд на сопствениците на обични акции во вкупен бруто износ од 45 милиони евра, што беше финансирано од вишокот на ликвидност инвестирана во хартии од вредност.

Управување со ризикот од промена на каматни стапки

Целта на управувањето со ризикот од промена на каматните стапки е да се ублажи ризикот од појава на загуби кои произлегуваат од промената на каматните стапки на пазарот до

прифатливо ниво со соодветно моделирање на структурата на позициите од билансот на состојба и на вонбилансните ставки.

Процесот на СБ за управување со ризикот од промена на каматни стапки ја одразува стратегијата за ризици, толеранцијата за ризици, деловните активности на Банката и севкупното оперативно опкружување и пазарни услови, имајќи ги во вид можните измени на каматните стапки и нивното влијание врз добивката на Банката и економската вредност на основниот акционерски капитал.

Банката има воспоставено рамка за управување со ризикот од промена на каматна стапка со цел да се минимизираат ефектите од негативни промени во идните каматни стапки и да се обезбеди навремено идентификување, мерење, следење и ублажување на изложеностите на ризик од промена на каматната стапка. Рамката ги опфаќа факторите на ризик и нивна оценка, методологиите за мерење, методологијата за тестирање на стрес, ризикот од промена на каматната стапка во портфолиото на банкарски активности (Interest Rate Risk in the Banking Book IRRBB) неговата метрика и лимити со цел да се овозможи овој ризик соодветно да се мери, следи и контролира. Исто така, Банката има утврдено соодветни лимити и користи техники за мерење на изложеноста на Банката како резултат од негативните промени на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности.

Банката е изложена на ефектите од флукуација на каматните стапки на пазарот релевантни за нејзините финансиски позиции и парични текови бидејќи каматноносните средства и обврски имаат различни датуми на достасаност (за фиксната стапка) и различни периоди на промени на каматни стапки (повторно одредување на висината за променливата стапка). Земајќи го во предвид релативно малиот дел на каматносни средства на Банката кои се издвојуваат за портфолиото на тргување, кое се состои од државни хартии од вредност, оценката на ризикот од промена на каматните стапки се врши преку следење на изложеностите кои произлегуваат од портфолиото на банкарски активности.

Со цел соодветно да се управува со ризикот од промена на каматни стапки, Банката спроведува процес на идентификација, оценка, ублажување и мониторинг на ризикот од промена на каматни стапки на редовна основа, поединечно за сите значајни валути со кои работи Банката. На крајот од 2016 година, соодносот на вкупната нето пондерирана позиција и регулаторниот капитал беше далеку под задолжителниот максимум од 20% и резултираше со незначителна изложеност спрема ризикот од промена на каматната стапка во портфолиото на банкарски активности (IRRBB).

Управување со валутен ризик

Примарната цел на Банката за управување со изложеноста на девизен ризик е да ги стабилизира ефектите од промена на курсот со цел да се избегне нестабилност во коефициентот на адекватност на капиталот од аспект на влијанието врз девизните ризично пондерирани средства и нивото на капитал на Банката.

СБ има развиено целосен стратешки приод кон управувањето со девизниот ризик, третирајќи ги суштинските прашања поврзани со фундаменталниот став кон управувањето со девизниот ризик и изложувањето на валутен ризик изразен преку адекватни и сеопфатни политики, процедури и стандарди, како и преку соодветна поделба на должности и одговорности според овластувањата на различните организациски единици.

Системот за идентификација, мерење, следење и контрола на валутниот или девизен ризик ги опфаќа сите активности и трансакции на Банката кои ги вклучуваат билансите и вонбилансите позиции, евидентирани во странски валути и во денари со девизна клаузула. Структурата на билансот на состојба на СБ се состои од актива и пасива во различни валути, но претежно во МКД и ЕУР валута.

СБ управува со девизниот ризик на две ниво т.е. прво преку следење и управување со отворената девизна позиција на дневна основа од Секторот за ликвидност и второ преку следење на ОДП од Секторот за управување со ризици, обезбедувајќи на тој начин усогласеност со пропишаните и интерните лимити на изложеност за главните валути поединечно, како и на севкупно ниво и на тој начин СБ ја пресметува отворената девизна позиција за секоја странска валута вклучена во нејзиниот биланс на состојба.

Процесот на управување со девизниот ризик во 2016 година се изврши со висока стручност, а отворената девизна позиција константно беше пониска од пропишаниот лимит и со самото тоа, во ниеден момент немаше прекршување на пропишаниот лимит.

Управување со оперативен ризик

Во 2016 година, целокупниот фокус на процесот за управување со оперативниот ризик беше на зајакнување на функцијата за управување со оперативниот ризик и подобрување на следењето на изложеност на оперативен ризик, што се постигна преку интензивната проактивна улога на Секторот за управување со ризици, со посебна намера изложеноста

на оперативен ризик да се отстрани или ублажи во линија на профилот на ризици, стратегијата за ризици и деловните цели на Стопанска банка.

Структурата на управување со оперативен ризик на СБ се базира на моделот „три линии на одбрана“, кои е дизајниран за ефективно управување со оперативниот ризик.

СБ има сеопфатна и високо квалитетна рамка за управување со оперативниот ризик со цел да:

- Промовира свесност за оперативниот ризик и култура за ризици во целата Банка на тој начин понатаму придонесувајќи за ефикасен процес и ефективна контрола
- Воспостави комплет на фундаментални стандарди за управување со оперативниот ризик во Банката што води кон избегнување на неочекувани и катастрофални загуби и минимизирање на очекуваните загуби
- Осигура дека деловните цели се исполнуваат со контрола на ризиците
- Обезбеди помали трошоци при работењето со намалување на обемни издатоци и избегнување на прекумерни или застарени контроли
- Обезбеди конзистентност со соодветните најдобри практики и усогласеност со регулаторните (квантитативни и квалитативни) барања
- Го подобри користењето на регулаторниот капитал, во врска со оперативниот ризик

Најбитните фундаментални компоненти на рамката на СБ за управување со оперативниот ризик се:

Клучните индикатори на ризик (KRI), процесот на самооценување на ризик и контроли (RCSA), процес на прибирање податоци за загуби (LCD) и планови за активности (AP).

Ефикасното управување со оперативниот ризик (ORM) во СБ е овозможено преку користење на софтверското решение на НБГ Групацијата за управување со оперативен ризик (AlgoOpVar) кое овозможува ефикасно управување со оперативниот ризик (OR), поголема прегледност на изложеноста на оперативен ризик на Банката, висококвалитетен процес на следење и евидентирање на остварените загуби, ефикасен мониторинг на клучните индикатори за ризик и иницирање и комплетно следење на ефикасен акциски план.

Во текот на 2016 година, сите главни фундаментални компоненти на рамката за управување со оперативниот ризик беа целосно имплементирани, и според тоа, процесот на управување со оперативниот ризик беше спроведен со висока стручност, со

избегнување на негативни ефекти врз финансиските резултати и капиталната позиција и потврди дека рамката за управување со оперативен ризик е ефективна, соодветна и се имплементира со интегритет.

Адекватност на капиталот, Интерен процес на оценка на адекватност на капиталот и Стрес тест

СБ одржува силна и виококвалитетна адекватност на капиталот која обезбедува постојан и одржлив пораст на нејзиното севкупно банкарско работење. Вкупниот регулаторен капитал на Банката со состојба на 31.12.2016 година изнесуваше ЕУР 169,7 милиони (основен капитал (Tier 1) - ЕУР 166,6 милиони и дополнителен капитал (Tier 2) - ЕУР 3,1 милиони) што резултираше со коефициент на адекватност на капиталот од 16,04% со состојба на 31.12.2016 година.

Како дел од прудентно утврдената рамка за управување со ризици, Банката редовно го извршува интерниот процес за оценка на адекватност на капиталот (ICAAP) и ја оценува отпорноста на адекватноста на капиталот преку спроведување на стрес тестирање. Интерниот процес на оценка на адекватност на капиталот (ICAAP) на Банката потврдува дека капиталот на СБ е доволен за да ги покрие сите материјални ризици на кои е изложена како и дека утврдениот вишок на капитал е повеќе од доволен за покривање на сите останати ризици кои неможат адекватно да се квантификуваат, но на кои Банката е изложена во редовните деловни активности. Исто така, стрес тест вежбите се составен дел од рамката за управување со ризици обезбедувајќи оценки на големината на финансиските загуби и влијанието врз адекватноста на капиталот. Во текот на 2016 година, Банката изврши различни стрес тестови со цел да ја анализира чувствителноста на претходно утврден комплет на екстремни но веројатни шокови. Стрес тестовите вклучуваа ефекти од различни сценарија поврзани со кредитниот ризик, ризикот од промена на каматни стапки во портфолиото на банкарски активности, ликвидносниот ризик, девизниот ризик и оперативниот ризик, како и сценарија кои опфатија комбинација на ризиците.

Резултатите од стрес тестот ја потврдија отпорноста на Банката дури и под многу песимистични претпоставки. Ваквата отпорност е главно одраз на прудентното управување со ризиците, јаката капитална база, како и на високата ликвидносна позиција на Банката.

Активности на усогласеност со прописите, спречување на перење пари и борба против финансирање на тероризмот

Во текот на 2016 година, Секторот за контрола на усогласеноста на работењето на банката со прописите спроведе голем број на активности за имплементација на сите релевантни новини во домашната и меѓународната регулатива поврзани со банкарското работење. Овие активности вклучуваа: постојана имплементација на ефикасен систем за контрола на активностите на СБ во согласност со важечката домашна и меѓународна регулатива; воспоставување на ефикасни интерни процедури и организациони структури за идентификување, мониторинг и управување со можните ризици поврзани со усогласеноста на СБ со важечките прописи; континуирана обука на вработените на банката; редовно, најмалку на месечно и на квартално ниво, доставување на извештаи до Управниот одбор и до Надзорниот одбор; континуирана соработка со релевантните надворешни институции во согласност со Законот за банки; осигурување на добрата репутација и кредибилитет на СБ пред НБГ Групацијата, пред своите акционери, клиенти, инвеститори, регулаторни и супервизорски органи и други надлежни институции; развивање на култура за усогласеност со прописите кај вработените на СБ како модел на корпоративно однесување и основа за зајакнување на корпоративниот идентитет, итн.

Во врска со активностите за Спречување на перењето пари (СПП) и Борбата против финансирањето на тероризмот (БФТ), во текот на 2016 година беа спроведени низа активности за усогласување на интерните акти со измените на Законот како и за зајакнување и подобрување на интерните системи и процеси што се користат во Секторот на дневна основа.

Во согласност со Годишниот план за контрола на усогласеноста на работењето со прописите и спречување на перење пари за 2016 година, Секторот исто така ги реализира следниве поважни проекти и активности:

- Ги ажурираше политиките за заштитено пријавување (Whistleblowing) и за спречување на поткуп (Anti-bribery) и обезбеди и спроведе одредени насоки и обуки за вработените од оваа област;
- Го ажурираше Кодексот на етика и соодветно ги информира вработените на Банката, при што ги презентираше етичките и моралните принципи и вредности, како и релевантните правила што ги дефинираат активностите преземени од страна на вработените и Менаџментот;
- Спроведе низа теренски и вонтеренски контроли во врска со имплементацијата на прописите од областа на контролата на усогласеноста и СПП/БФТ во секторите, дирекциите и филијалите;

- Изработи и ажурираше низа интерни акти (политики и процедури) поврзани со активностите за контрола на усогласеноста, СПП и БФТ итн.

Секторот за контрола на усогласеноста на работењето со прописите ќе продолжи да ги врши своите редовни активности за да ја оддржува и зајакне Културата за усогласеност со прописите во рамките на СБ, со цел постигнување севкупна усогласеност на работењето на Банката со релевантната регулатива.

Заштита на лични податоци

Приватноста и довербата на нашите клиенти е од најголема важност за Стопанска банка, имајќи ја во вид природата на банкарското работење и податоците кои ги прибираат банките за нивно секојдневно работење. Затоа, Банката има двајца офицери за заштита на лични податоци и цел тим кој им помага наведените информации да се:

- ✓ прибираат на етички и законски начин,
- ✓ собираат за посебни, експлицитни и законски цели, и
- ✓ чуваат безбедно и само за периодот потребен за исполнување на целите на прибирање и обработка.

Според тоа, Банката има воведено процедури и имплементирани системи кои овозможуваат контролиран тек на информациите така што:

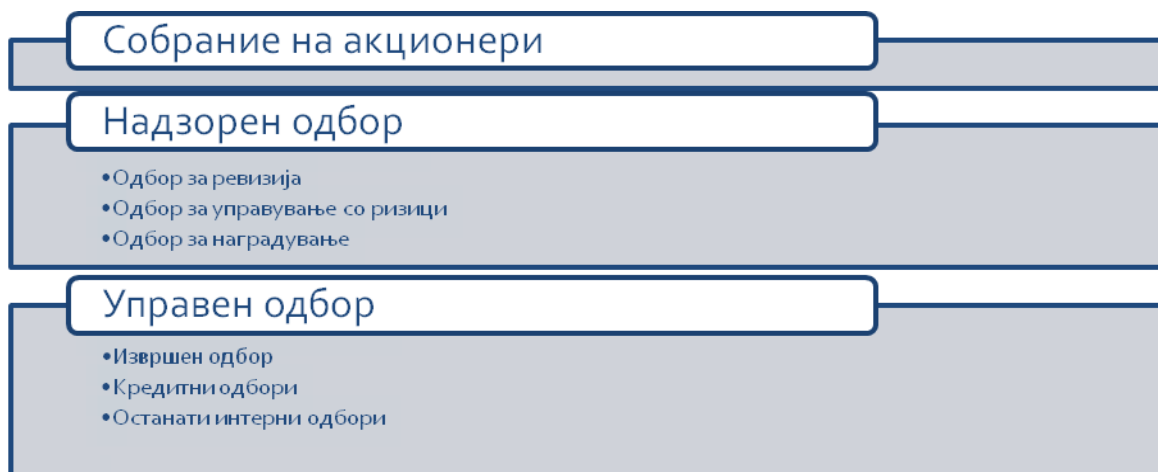
- ✓ тие се објавуваат на надлежни лица и само до степен кој се смета за потребен во контекст на нивните задачи. Во случај ако Банката има потреба да овозможи пристап до доверливи информации на поголем број на лица, се превземаат сите мерки, вклучувајќи извршување на соодветен договор за доверливост, за да се осигура дека третите лица на кои таквите информации се исклучиво соопштени се свесни за доверливата природа и рестрикциите за користење на таквите информации,
- ✓ пристап до доверливи информации од неовластени работници ќе се спречи.

Нашите вработени целосно разбираат дека тие треба да се придржуваат кон тајноста и да ја заштитуваат доверливоста на сите податоци или информации во врска со Банката и нејзините клиенти против намерно или ненамерно објавување на неовластени лица дури следејќи го укинувањето на нивниот пристап до таквите информации и/или раскинување на нивниот договор за вработување со Банката.

ИЗВЕШТАЈ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ ЗА 2016 ГОДИНА

Стопанска банка АД – Скопје (СБ) е една од најголемите, најпрофитабилните и најсолидните системски банки во земјата со високо софистициран и ефикасен систем на корпоративно управување воспоставен преку следење на најдобрите практики, стандардите на НБГ Групацијата, соодветната регулатива и стратешките потреби на Банката и нејзините заинтересирани страни. Одговорното корпоративно управување е највисок приоритет за Банката што поддржува целосно спроведување на нејзиниот деловен план со оперативно совршенство и интегритет.

Следниот Извештај се презентира на акционерите на СБ и на јавноста во согласност со Одлуката за основните начела на корпоративно управување во банка (Службен весник на РМ бр. 159/2007).

1. Органи на Банката

1.1. НАДЗОРЕН ОДБОР

Надзорниот одбор на Стопанска банка АД - Скопје се состои од 8 членови, од кои 2 се независни, со мандат од четири години, а ги именува Собранието на акционери. Составот на Надзорниот одбор во 2016 година е следен:

1. Маринис Стратопулос, **Претседател на Надзорниот одбор на СБ**, Генерален директор на Секторот за меѓународни активности, Национална Банка на Грција С.А. Атина;
2. Константинос Братос, **Заменик Претседател на Надзорниот одбор на СБ**, Помошник генерален директор, управување со наплата на побарувања во рана фаза и санација на корпоративни клиенти, Национална Банка на Грција С.А. Атина;
3. Анастасиос Лизос, **член на Надзорниот одбор на СБ**, Раководител на Секторот за меѓународни активности, Национална банка на Грција С.А. Атина;
4. Јанис Кајулис, **член на Надзорниот одбор на СБ**, Раководител на Секторот за корпоративно кредитирање, Национална банка на Грција С.А. Атина;
5. Димитра Гудуфа, **член на Надзорниот одбор на СБ**, Директор на Секторот за стратегија на Групацјата, Национална банка на Грција С.А. Атина;
6. Владимир Филиповски, **независен член на Надзорниот одбор на СБ**, професор, Економски факултет – Универзитет “Св. Кирил и Методиј” Скопје;
7. Сашо Косев, **независен член на Надзорниот одбор на СБ**, професор, Економски факултет – Универзитет “Св. Кирил и Методиј” Скопје.

Сегашниот состав на Надзорниот одбор е таков што неговите членови имаат колективно и индивидуално знаење, способности и стручно искуство како и интегритет и репутација соодветни за системска банка како СБ, а кои се потребни за солидно извршување на нивната улога и давање поддршка на менаџментот во реализација на стратегијата на Банката. Покрај тоа, **сите критериуми за независност** се следат и во извештајниот период не е пријавен никаков конфликт на интереси од никој од членовите на Надзорниот одбор.

Одговорностите на Надзорниот одбор се утврдени во член 89 од Законот за банки и истите се инкорпорирани во Статутот на СБ. Според тоа, одговорностите на Надзорниот одбор се следните:

1. одобрува деловна политика и развоен план на СБ;
2. именува и разрешува членови на Управниот одбор, Одборот за управување со ризици и Одборот за ревизија на СБ;
3. одобрува финансиски план/Буџет на СБ;
4. го организира Секторот за внатрешна ревизија и именува и разрешува директорна Секторот за внатрешна ревизија; одобрува годишен план на Секторот за внатрешна ревизија;
5. одобрува политика за сигурност на информативниот систем;
6. одобрува политики за управување со ризици на СБ;
7. одобрува политикз за судир на интереси која утврдува можен судир на интереси и мерки и активности за негово избегнување;
8. одобрува Политика за наградување;
9. одобрува и спроведува политика за избор, следење на работењето и разрешување на членови на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор на СБ;
10. разгледува извештаи за работењето на Управниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија, Секторот за внатрешна ревизија и Секторот за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите;
11. одобрува годишна сметка и финансиски извештаи на СБ;
12. одобрува изложеност кон поединечно лице од над 20% од сопствените средства на СБ, со исклучок на изложеност врз основа на купување на хартии од вредност издадени од Народна Банка и Владата на РМ;
13. одобрува трансакции со поврзани лица со СБ во износ од над 6.000.000 денари;
14. одобрува стекнување на капитални удели и купување на хартии од вредност поголеми од 5% од сопствените средства на СБ, освен купување на хартии од вредност издадени од Народна банка и Владата на РМ;
15. одобрува предлог на Одборот за ревизија за назначување на надворешно друштво за ревизија, или предлог за раскинување на договорот со надворешното друштво за ревизија и е одговорен за обезбедување на соодветна ревизија;
16. одобрува Политика за вршење на внатрешна ревизија;
17. разгледува извештаи од супервизијата, други извештаи доставени од НБРМ, Управата за јавни приходи и други надлежни институции и предлага, односно превзема мерки и активности за надминување на утврдените неусогласености и слабости во работењето на СБ;

18. одобрува годишен извештај за работењето на СБ и доставува мислење во писмена форма по истиот до Собранието на акционери на СБ;
19. разгледува извештај од надворешното друштво за ревизија и доставува мислење во писмена форма по истиот до Собранието на акционери на СБ;
20. одобрува Кодекс на етика и Кодекс на корпоративно упрвување на СБ.

Работењето на Надзорниот одбор е подетално презентирано во Извештајот за работењето на Надзорниот одбор во 2016 година.

1.2. Одбори на Надзорниот одбор на СБ во извештајната година

Надзорниот одбор има формирано одбори со цел да ја подобри ефикасноста на своето работење преку справување со сложени работи во помали групи и нивна подготовка за целиот Надзорен одбор. Освен тоа, Надзорниот одбор има делегирано поединечни права за донесување одлуки на одборите до степен до кој е законски дозволено согласно соодветната законска регулатива и интерните одредби на Банката.

Нема значајни промени во структурата на одборите на Надзорниот одбор, односно Надзорниот одбор на СБ имаше три одбори во извештајниот период: Одбор за ревизија, Одбор за управување со ризици и Одбор за наградување.

А) ОДБОР ЗА РЕВИЗИЈА

Одборот за ревизија на СБ се состои од пет члена кои ги именува Собранието на акционери со мандат од две години. Повеќето од членовите (3) се членови на Надзорниот одбор, а останатите два члена се независни од кои еден член е овластен ревизор. Членови на Одборот за ревизија во 2016 година беа:

1. Антонио Вељанов, претседател на Одборот за ревизија (независен член и овластен ревизор);
2. Анастасиос Лизос, заменик претседател на Одборот за ревизија (претставник од Надзорниот одбор);
3. Димитра Гудуфа, член (претставник од Надзорниот одбор);
4. Константинос Братос, член (претставник од Надзорниот одбор); и
5. Јадранка Мршиќ, член (независен член).

Одговорностите на Одборот за ревизија се строго утврдени во Законот за банки, кои се пренесени во Статупот на СБ. Накратко, Одборот за ревизија се одговорен за разгледување на интегритетот на сметководственото и финансиското известување, разгледување и оценување на системите за внатрешна контрола и други слични активности кои обезбедуваат поддршка на Надзорниот одбор и неговата контролна функција. Подетално, меѓу другото, Одборот за ревизија ги разгледа (кварталните) извештаи на Секторот за внатрешна ревизија и неговите останати документи за известување и планирање, (месечните) извештаи на Одборот за управување со ризици, а врши и (квартално) разгледување на финансиските извештаи за консолидациски целич во врска со политиката, тој го разгледа Кодексот на етика за финансиски професионалци и Политиката за избегнување на конфликт на интерес за вишите извршни директори. Освен тоа, на 26-ти октомври 2016 година, Одборот за ревизија го одобри предлогот за повторно именување на Директорот на Секторот за внатрешна ревизија за дополнителен мандат од 3 години.

Како заклучок, Одборот за ревизија го следеше Годишниот план за работа и ги изврши сите должности во целосна усогласеност со соодветните законски прописи односно легислатива и стандардите на корпоративно управување.

Б) ОДБОР ЗА УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ

Одборот за управување со ризици на Стопанска банка АД - Скопје се состои од 9 члена кои ги именува и/или разрешува Надзорниот одбор. Мандатот на членовите на Одборот за управување со ризици е две години. Со состојба на 31 декември 2016 година, членови на Одборот за управување со ризици на СБ се следните:

1. Диомидис Николетопулос - Генерален извршен директор и Претседател на Управниот одбор, претседател;
2. Тони Стојановски - Генерален директор за управување со ризици и член на Управниот одбор, член;
3. Теодулос Скордис - Генерален директор за корпоративно банкарство и член на Управниот одбор, член;
4. Милица Чапаровска-Јовановска - Генерален директор за банкарство на мало и член на Управниот одбор, член;
5. Мирјана Трајановска – Сениор директор за средства, ликвидност и финансии на СБ, член;
6. Владо Тренески – Директор на Секторот за корпоративно банкарство, член;
7. Мирко Аврамоски - Директор на Секторот за наплата, член;

8. Дејан Стаматов - Директор на Секторот за управување со ризици, член; и
9. Главен економист на СБ, член.

Членовите на Одборот за управување со ризици, во прилог на барањата утврдени со Законот за банки, треба да имаат најмалку три години искуство во областа на финансиите или банкарството. Одговорностите на ОУР се следните:

1. Перманентно следење и оценување на степенот на ризичност на СБ, и идентификување на прифатливото ниво на изложеност на ризици со цел минимизирање на загубите како резултат на изложеноста на СБ на ризик,
2. Воспоставување политики за управување со ризици и следење на нивната имплементација,
3. Следење на прописите на НБРМ кои се однесуваат на управувањето со ризици и усогласеноста на СБ со овие прописи;
4. Оценување на системите на СБ за управување со ризици,
5. Утврдување на краткорочни и долгорочни стратегии за управување со одделните видови ризици на кои е изложена СБ,
6. Анализирање на извештаите за изложеност на ризик на СБ подготвени од страна на службите за оценување на ризик на СБ и предлагање стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици,
7. Следење на ефикасноста на функционирањето на системите за внатрешна контрола за управувањето со ризици,
8. Анализирање на ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на СБ
9. Анализирање на ефектите од предложените стратегии за управување со ризиците, како и предложените стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици,
10. Оценување дали одредувањето на цени за производите и услугите на Банката се во согласност со нивото на превземени ризици и во согласност со деловната политика и развојниот план на Банката;
11. Го информира, најмалку еднаш на секои три месеци, Надзорниот одбор на СБ, за промените во ризичните позиции на СБ, промените во стратегиите за управување со ризиците, ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на СБ, како и за превземените мерки и инструменти за заштита од ризиците и ефектите од истите, и
12. Одобрување на секоја изложеност кон лице која надминува 10% и до 20% од сопствените средства на СБ.

В) ОДБОР ЗА НАГРАДУВАЊЕ

На 172-та седница одржана на 29-ти ноември 2013 година, Надзорниот одбор формираше Одбор за наградување во согласност со најдобрите практики за корпоративно управување. Одборот за наградување му помага на Надзорниот одбор во спроведувањето на Политиката за наградување на СБ која е усвоена на 33-та седница на Собранието на акционери, која се одржа на 19-ти јули 2013 година.

Во согласност со Политиката за наградување на СБ, Одборот се состои од три члена на Надзорниот одбор, чие мнозинство треба да бидат независни членови, вклучувајќи го неговиот претседател. Според тоа, во текот на 2016 година, членови на Одборот за наградување се:

1. Владимир Филиповски, независен член на Надзорниот одбор, претседател;
2. Сашо Ќосев, независен член на Надзорниот одбор, член; и
3. Анастасиос Лизос, член на Надзорниот одбор на СБ, член.

Должината на мандатот на членовите на Одборот за наградување е една години.

1.3. УПРАВЕН ОДБОР

Управниот одбор на Стопанска банка АД - Скопје се состои од четири члена кои ги именува и/или разрешува Надзорниот одбор, со мандат од четири години. Заклучно со 31 декември 2016 година, членови на Управниот одбор се:

1. Диомидис Николетопулос, Генерален извршен директор и Претседател на Управниот одбор;
2. Тони Стојановски, Генерален директор за управување со ризици и член на Управниот одбор;
3. Милица Чапаровска-Јовановска, Генерален директор за банкарство на мало и член на Управниот одбор; и
4. Теодулос Скордис, Генерален директор за корпоративно банкарство и член на Управниот одбор.

Членовите на Управниот одбор на СБ, освен барањата утврдени со Законот за банки, имаат универзитетска диплома, најмалку 6 години успешно работно искуство од областа на финансиите или банкарството, и стручно познавање на банкарската регулатива.

Одговорностите на Управниот Одбор се следните:

1. Управување со СБ;
2. Претставување на СБ;
3. Извршување на одлуките на Собранието на акционери и Надзорниот одбор на СБ, односно грижа за нивното спроведување;
4. Покренување иницијативи и давање предлози за промовирање на работењето на СБ;
5. Именување и разрешување на лицата со посебни права и одговорности, во согласност со одредбите од Законот за банки и Статутот на СБ;
6. Изготвување на деловна политика и развоен план на СБ;
7. Изготвување на финансиски план / буџет на СБ;
8. Изготвување на Политика за сигурност на информативниот систем на СБ;
9. Изготвување на Годишен извештај за работењето на СБ и негово доставување до Надзорниот одбор;
10. Изготвување на Кодекс на етика на Банката;
11. Давање на претходна согласност и доставување на предлози за делумен или целосен отпис на побарувања до Надзорниот одбор;
12. Донесување одлука за продажба на побарувања; и
13. Вршење на други активности во согласност со законот, Статутот и актите на СБ.

Со цел за помош на Управниот одбор во извршување на деловниот план на Банката, СБ има формирано Извршен одбор кој покрај генералните директори вклучува и Сениор директор за ликвидност и финансии (Мирјана Трајановска) и Сениор директор за оперативни активности (Радмила Максимовиќ).

1.4. КРЕДИТНИ ОДБОРИ

Други тела на СБ, утврдени со Статутот, се кредитните одбори со следните структура и овластувања со состојба на 31 декември 2016 година:

1. Извршен корпоративен кредитен одбор (ИККО): се состои од 5 члена со неограничено траење на мандатот, и тоа:

1. Диомидис Николетопулос - Генерален извршен директор и претседател на Управниот одбор на СБ, претседател;
2. Јанис Кајулис – Раководител на Секторот за меѓународно кредитирање на НБГ Групацијата, член;

3. Тони Стојановски – Генерален директор за управување со ризици на СБ и член на Управниот одбор на СБ, член;

4. Теодулос Скордис - Генерален директор за корпоративно банкарство на СБ и член на Управниот одбор на СБ, член;

5. Теодор Саиданис - раководител на Сектор за Меѓународни активности на НБГ, член.

ИККО одлучува за кредитна изложеност кон поединечен субјект (правно или физичко лице) за финансирање во износ од ЕУР 3.000.001 до ЕУР 10.000.000. Сите финансирања што го надминуваат износот од ЕУР 10.000.001, или 10% од сопствените средства на СБ, ги одобрува Надзорниот одбор на СБ. ИККО, исто така, одобрува реструктурирање на побарувањата и регулирање на побарувањата во согласност со важечките кредитни политики и врши други активности утврдени со одлуки од Надзорниот одбор на СБ. Седниците се одржуваат по пат на телеконференција или со писмена согласност кога е потребно со кворум од сите членови, а одлуките се донесуваат едногласно.

2. Кредитен одбор (КО): се состои од 5 члена со неограничено траење на мандатот, и тоа:

1. Диомидис Николетопулос - Генерален извршен директор и претседател на Управниот одбор на СБ, претседател;

2. Тони Стојановски – Генерален директор за управување со ризици на СБ и член на Управниот одбор на СБ, член;

3. Теодулос Скордис - Генерален директор за корпоративно банкарство на СБ и член на Управен одбор на СБ, член;

4. Владо Тренески – Директор на Секторот за корпоративно банкарство, член.

5. Константинос Кудалакис - претставник на Секторот за меѓународно кредитирање на НБГ Групаацијата, член со овластување за донесување одлуки утврдени во согласност со важечката кредитна политика.

КО одлучува за кредитна изложеност спрема поединечен субјект (правно или физичко лице) во износ од ЕУР 500,001 до ЕУР 3.000.000. КО, исто така, одобрува реструктурирање на побарувањата и регулирање на побарувањата во согласност со важечките кредитни политики и врши други активности утврдени со одлуки на Надзорниот одбор на СБ. Седниците се одржуваат по пат на телеконференција или со писмена согласност кога е потребно со кворум од сите членови, а одлуките се донесуваат едногласно.

3. Кредитен одбор за средни компании (КОСК): се состои од 4 члена со неограничено траење на мандатот, и тоа:

1. Тони Стојановски – Генерален директор за управување со ризици на СБ и член на Управниот одбор на СБ, претседател;

2. Теодулос Скордис - Генерален директор за корпоративно банкарство на СБ и член на Управен одбор на СБ, член;

3. Владо Тренески – Директор на Секторот за корпоративно банкарство, член;

4. Михаела Атанасова Стоичовска – Заменик директор на Секторот за изготвување кредитни предлози на СБ, член.

КОСК одлучува за кредитна изложеност спрема поединечен субјект - правно лице во износ од ЕУР 350.001 до ЕУР 500.000 и спрема поединечен субјект – физичко лице во износ од ЕУР 100.001 до ЕУР 500.000. КОСК, исто така, одобрува реструктурирање на побарувањата и регулирање на побарувањата во согласност со важечките кредитни политики и врши други активности утврдени со одлуки на Надзорниот одбор на СБ. Седниците се одржуваат по пат на телеконференција или со писмена согласност кога е потребно со кворум од сите членови, а одлуките се донесуваат едногласно.

4. Повисок кредитен одбор за мали компании (ПКОМК): се состои од 4 члена, со неограничено траење на мандатот, и тоа:

1. Тони Стојановски – Генерален директор за управување со ризици на СБ и член на Управниот одбор на СБ, претседател;

2. Милица Чапаровска-Јовановска, Генерален директор за банкарство на мало и член на Управниот одбор на СБ, член;

3. Дејан Крстевски – Директорот на Дирекција за кредитирање на мали претпријатија, член;

4. Дејан Стаматов - Директор на Сектор за управување со ризици, член.

ВКОМК одлучува за кредитна изложеност спрема поединечен субјект - правно лице во износ до 100.001 евра до ЕУР 350.000. ВКОМК, исто така, одобрува реструктурирање на побарувањата и регулирање на побарувањата во согласност со важечките кредитни политики и врши други активности утврдени со одлуки од Надзорниот одбор на СБ. Седниците се одржуваат по пат на телеконференција или со писмена согласност кога е потребно со кворум од сите членови, а одлуките се донесуваат едногласно.

5. Кредитен одбор за мали компании (КОМК): се состои од 4 члена, со неограничено траење на мандатот, и тоа:

1. Милица Чапаровска-Јовановска, Генерален директор за банкарство на мало и член на Управниот одбор на СБ, претседател;
2. Дејан Крстевски – Директор на Дирекција за кредитирање на мали претпријатија, член;
3. Драган Михајлов – Заменик директор на Сектор за управување со производи, член;
4. Дејан Стаматов - Директор на Сектор за управување со ризици, член.

КОМК одлучува за кредитна изложеност спрема поединечен субјект - правно лице во износ до 100.000 евра. КОМК, исто така, одобрува реструктурирање на побарувањата и регулирање на побарувањата во согласност со важечките кредитни политики и врши други активности утврдени со одлуки на Надзорниот одбор на СБ. Седниците се одржуваат по пат на телеконференција или со писмена согласност кога е потребно со кворум од сите членови, а одлуките се донесуваат едногласно.

Пониски нивоа на одобрување може да се утврдат со одлуки на Надзорниот одбор.

6. Кредитен одбор за население (КОН): се состои од 5 члена, со неограничено траење на мандатот, и тоа:

1. Милица Чапаровска-Јовановска, Генерален директор за банкарство на мало и член на Управниот одбор на СБ, претседател;
2. Драган Михајлов – Заменик директор на Секторот за управување со производи, член;
3. Емилија Стојанова Ивановска – Директор на Секторот за кредитен ризик од банкарство на мало на СБ, член;
4. Татјана Калајџиева – Директор на Секторот за продажба и мрежа на филијали, член;
5. Виолета Затенко - Директор на Дирекцијата за изготвување кредитни предлози за банкарство на мало на СБ, член.

КОН одлучува за кредитна изложеност спрема поединечен субјект - физичко лице во износ до 100.000 евра. КОН, исто така, одобрува реструктурирање на побарувањата и регулирање на побарувањата во согласност со важечките кредитни политики и врши други активности утврдени со одлуки на Надзорниот одбор на СБ. Седниците се одржуваат по

пат на телеконференција или со писмена согласност кога е потребно со кворум од сите членови, а одлуките се донесуваат едногласно. Пониски нивоа на одобрување може да се утврдат со одлуки на Надзорниот одбор.

Кредитните одбори работат во согласност со соодветната кредитна политика усвоена од страна на Надзорниот одбор.

Членовите на кредитните одбори се лица со посебни права и одговорности во СБ или други лица или вработени на СБ, кои се оценуваат како доволно запознаени со и искусни во предметната кредитна област.

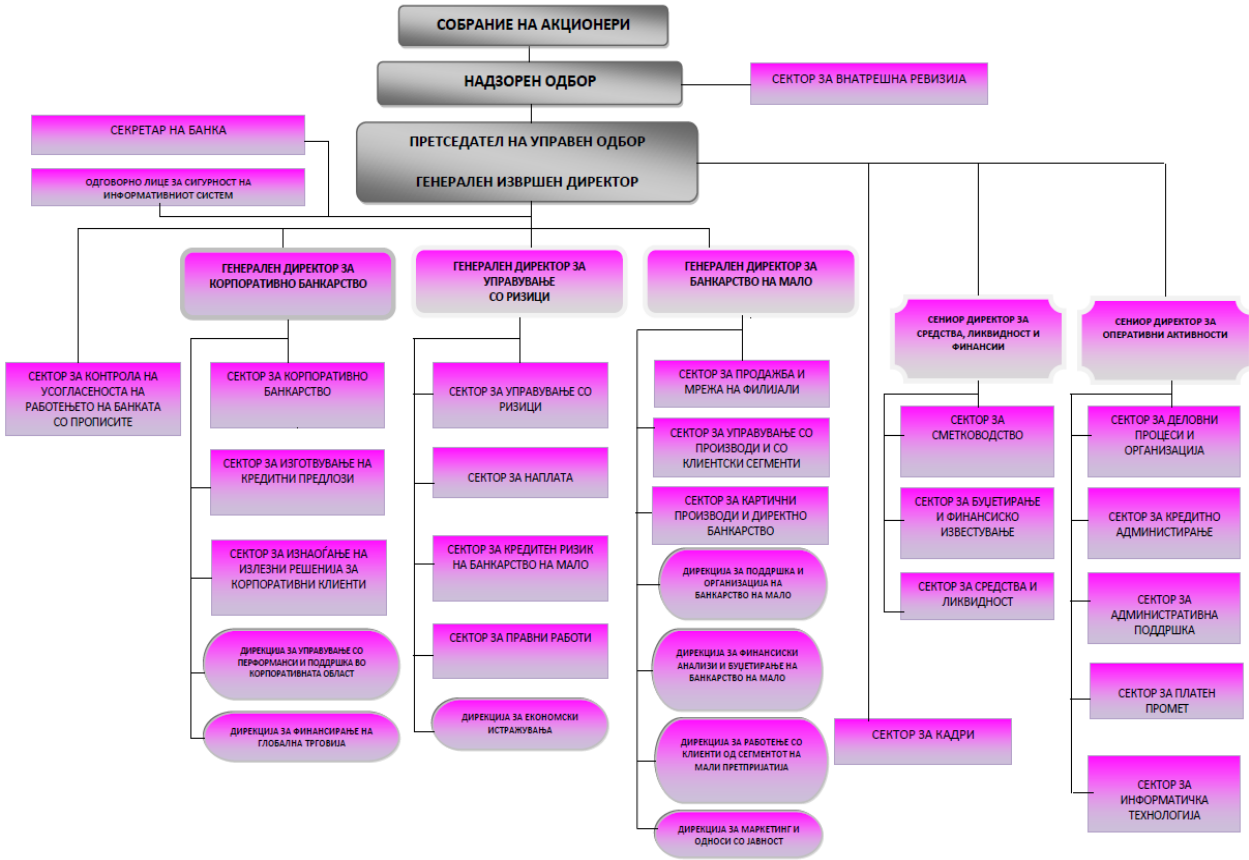
2. Организациска структура

Организациската структура на Стопанска банка ги следи најдобрите стандарди и услови на корпоративно управување и е прилагодена да ги оптимизира своите деловни процеси со цел да бидат побрзи, поефтини и побезбедни за сите инволвирани страни. Иако организациската структура на Банката е добро утврдена, сепак има тековен процес на развој за да се изнајдат најдобри погодности за нас и за нашите клиенти.

Согласно Статутот на СБ, организациската структура на Банката се утврдува со одлука на Надзорниот одбор на предлог од менаџментот.

Банката е организирана во 21 сектор и мрежа од 66 филијали. Банката нема подружници.

Организациска шема на СБ

Извор: <http://stb.com.mk/organizational-chart.nsp>

3. Акционерска структура

Во текот на 2016 година нема значителни промени во акционерската структура: Национална Банка на Грција С.А. - Атина поседува 94,6% од обичните акции, а 5,4% од акциите е во сопственост на останатите малцински акционери. НБГ се претставени со 5 членови во Надзорниот одбор на СБ, а останатите 2 члена се независни.

Заклучно со 31 декември 2016 година, почетниот капитал (основната главнина) се состои од 17.460.180 обични акции со номинална вредност од МКД 201,1 по акција и 227.444 приоритетни акции со номинална вредност од МКД 400,00 по акција.

4. Исплата на дивиденди

После приватизацијата на Стопанска Банка во 2000 година примарна цел на главните акционери беше да се реструктурира Банката во стабилен, сигурен и доверлив фактор во економијата кој ќе биде столб и партнер на клиентите. Овој процес вклучуваше низа активности во базичните инфраструктурни фундаменти на Банката, како што се ИТ, мрежа на филијали, алтернативни канали, создавање на иновативни и конкурентни производи и многу повеќе од тоа. И после многу години на реструктурирање и чистење на загуби од минатото, Банката започна да креира профит, кој беше реинвестиран во Банката, потребен за обезбедување на иднината, што резултираше со подобрување на перформансите, видливо од сите финансиски индикатори.

Имајќи ги исполнето сите регулаторни и бизнис барања, особено во однос на капиталот кој е високо над потребниот минимум, Собранието на акционери донесе одлука за исплата на дивиденда во вкупен бруто износ од МКД 2.776.168.620 или МКД 159 по акција, што е речиси 80% дивиденда по акција.

5. Кодекс на корпоративно управување

Кодексот за корпоративно управување е изготвен во согласност со соодветните регулаторни барања како и стандардите на НБГ кои ги инкорпорираат најдобрите меѓународни практики. Собранието на акционери го усвои Кодексот на 20-тата седница одржана на 23 декември 2008 година и од тој период истиот редовно се ревидира на годишно ниво.

Последниот годишен преглед на Кодексот за корпоративно управување беше извршен на Собранието на акционери одржано на 26-ти мај 2016 година. Не беа предложени никакви битни измени.

6. Политика за конфликт на интереси

Политиката за решавање на конфликти се утврдува во согласност со Законот за банки и Статутот на СБ и предвидува лицата со посебни права и одговорности да даваат писмена изјава за постоење или непостоење на судир на нивен личен интерес со интересот на СБ, редовно на секои шест месеци. Личниот интерес, исто така, ги вклучува и интересите на лицата поврзани со нив, како што е дефинирано со Законот за банки. Судир меѓу личниот интерес и интересот на Банката постои кога финансиските или кој било друг вид на деловни или семејни интереси на лицата се засегнати со донесување на одлуки, склучување на договори или вршење на други деловни активности. Под остварување на материјален, деловен и семеен интерес се подразбира остварување на парична или друг

вид на корист, директно или индиректно, од страна на лицата. Лицата не смеат да присуствуваат при разгледувањето и донесувањето на одлуки, да склучуваат договори или да вршат други деловни активности доколку нивната објективност е доведена во прашање заради постоење на судир помеѓу нивниот личен интерес и интересот на СБ. Изјава за постоење на судир на интереси исто така се дава пред одржување на седницата за разгледување и донесување на одлуки, склучување на договори или вршење на друга деловна активност. Писмената изјава се поднесува до Надзорниот одбор и Управниот одбор на СБ, и во неа се наведува основот на судирот помеѓу личните и интересите на СБ.

Ако лицето премолчи постоење на судир на интереси, НБРМ и која било друга страна која има законски интерес може да бара поништување на правната работа до надлежниот суд во согласност со законот.

7. Политика за наградување

На 33-та седница на Собранието на акционернодржана на 19-ти јули 2013 година, Стопанска банка АД – Скопје ја усвои Политиката за наградување, која е во согласност со оперативната политика и деловната стратегија на Банката, нејзините вредности, цели и долгорочни интереси. Истата инкорпорира мерки за избегнување или минимизирање на судирите на интереси или било какви потенцијални негативни ефекти врз стабилното, прудентно и добро управување со ризиците превземени од Банката, превенира прекумерно превземање на ризици и придонесува кон заштита на капиталната позиција на Банката.

Во извештајниот период не се извршени позначајни измени на Политиката за наградување.

Во согласност со Законот за трговски друштва, подолу е наведена ремунарацијата (плати, надоместоци на плата, бонуси, надомест за членство, осигурување и други права) на лицата со посебни права и одговорности во Стопанска Банка:

I. Надзорен одбор

a) Претставници на акционерите

Во согласност со Одлуката на Управниот Одбор на НБГ, сите службеници од НБГ С.А. Атина кои учествуваат во Надзорниот Одбор на СБ *не добиваат наградување* (“надоместок за членство”). Информациите за надоместоците што ги добиваат како вработени во НБГ С.А. Атина се сметаат како доверливи и не можат да бидат објавени.

b) Независни членови

Независните членови имаат право на надоместок во нето износ од ЕУР 400 на месечна основа. За учество во Надзорниот одбор на СБ во текот на 2016 година проф. Филипovski и проф. Ќосев добија “надоместок за членство” во бруто износ од МКД 218.928 (годишно).

За плата и надоместоци од плата, проф. Филипovski добил бруто износ од МКД 1.809.312 (годишно) како вработен на Економскиот факултет при Универзитетот “Кирил и Методиј” Скопје.

За плата и надоместоци од плата, проф. Ќосев добил бруто износ од МКД 1.633.206 (годишно) како вработен на Економскиот факултет при Универзитетот “Кирил и Методиј” Скопје.

II. Управен Одбор

Во 2016 година, вкупен бруто износ од МКД 28.194.417 (за плати МКД 22.052.886 и за награди МКД 6.141.531) беше исплатен на членовите на Управниот Одбор.

III. Други лица со посебни права и одговорности

Покрај членовите на Надзорниот и Управниот Одбор, во текот на 2016 година СБ имаше 30 останати лица со посебни права и одговорности (согласно Статутот на СБ, останати лица со посебни права и одговорности се: Сениор директори, Секторски директори и Заменици секторски директори и Директори за специјални прашања).

Во 2016 година, вкупен бруто износ од МКД 63.619.396 (плата во износ од МКД 56.548.120 и награди во износ од МКД 7.071.276) беше исплатен на останати лица со посебни права и одговорности.

*На крајот од 2016 година, вкупната кредитна изложеност на лицата со посебни права и одговорности изнесуваше МКД 62.568.060 што претставува 0.60% од сопствените средства на Банката (значително под регулаторниот лимит од 3% од сопствените средства на Банката по лице со посебни права и одговорности и лицата поврзани со него).

8. Корпоративна општествена одговорност

Најголемиот број на големи компании во земјата играат многу важна улога во заедницата покрај деловните услуги кои тие ги обезбедуваат. Тие прилично им компензираат на луѓето, поддржуваат различни општествени активности и граѓански организации итн. Значителни напори се вложени од повеќето големи компании во минатиот период и ние сме горди што имаме значително учество во ова движење.

Стопанска банка АД – Скопје е една од главните компании која постојано има значајна улога во целокупниот економски и општествен развој на земјата. Во текот на 2016 година, Банката продолжи да го поддржува економскиот раст, да ги зајакнува заедниците и да се посветува на критични општествени прашања во местата каде што работи.

Дел од проектите кои се оценети како многу корисни за пошироката заедница и/или вработените на Банката се:

1. Донација за јавни паркинг места и станици за поправка на велосипеди

Еден од најголемите настани на корпоративна општествена одговорност во земјата, проектот “Вози право, вози здраво” (фаза 1) беше инициран во 2015 година како свеж концепт на корпоративна општествена одговорност организиран од страна на самата Банка кој заврши со донација на велосипедски полигон за градот Скопје. Идејата на проектот е да се промовира и да се охрабрат граѓаните во Скопје и низ целата земја за велосипедската култура и здравиот начин на живеење.

Заради позитивните реакции на пошироката јавност, Банката продолжи со проектот (фаза 2) во 2016 година со поголем обем и подолга церемонијална трка, што заврши со музички настан во Градскиот парк збогатен со познати музичари. Последната фаза на проектот ќе биде донацијата на јавни паркинг места за велосипеди и станици за поправка на велосипеди низ целата земја, во соработка со општините и надлежните службени лица. Проектот ќе се заврши во текот на 2017 година.

Учесниците се подготвуваат за старт на церемонијалната трка со велосипеди, ролерки и пешаци од велосипедскиот полигон што СБ го донираше на градот Скопје во 2015 година, во текот на фаза 1 од проектот “Вози право, вози здраво”

Учесниците се релаксираат во Градскиот парк по церемонијалната трка во очекување на почетокот на музичкиот настан; Популарниот детски бенд “5+” со нивниот препознатлив настап ги забавува децата.

2. СОНУВАМЕ.МЕНУВАМЕ – настан за деца со посебни потреби

СОНУВАМЕ.МЕНУВАМЕ е многу посебен и важен проект на корпоративна општествена одговорност, не заради организаторите туку заради децата кои учествуваа во него и помогнаа Банката да го реализира овој посебен настан. СОНУВАМЕ.МЕНУВАМЕ има тенденција да ги нагласи предностите од различностите кои постојат во нашиот свет, но исто така и да укаже на опциите за создавање еднакви можности за сите. Настанот беше организиран во Опера и Балет со креативна музика, танцување и уметнички точки кои ги изведоа децата и здруженијата на граѓани кои работат во оваа област. Проектот беше завршен со донацијата на СБ која ги покри трошоците за избраните здруженија за деца со посебни потреби, нивните проекти и основни услови за непречена работа и подобрување на услугите кои ги нудат на децата.

Комплет фотографии од почетокот на настанот.

Граѓанските асоцијации и децата имаа подготвено изложби во влезната сала на МОБ. Настанот забележа одлична посетеност и поддршка од луѓето.

Различни танцовачки, музички и глумачки точки беа изведени од страна на децата.

3. Донација за семејствата од поплавените подрачја во Скопје

Стопанска Банка ја поддржува и ќе продолжи да ја поддржува заедницата не само во добри периоди туку исто така и во тешки моменти. Банката донираше храна и други потребни продукти за луѓето кои беа сериозно погодени од поплавите во Скопскиот регион. Банката исто така обезбеди одредена финансиска помош за семејствата на жртвите од поплавите. Како последно, но не и најмалку битно, таа обезбеди финансиска и друга поддршка за своите вработени кои живеат во погодените области.

4. Спонзство на вработените на СБ за учество на Годишните банкарски спортски игри

Секоја година вработените од банкарскиот сектор во земјата се собираат на еднонеделен спортски турнир. Стопанска банка успешно учествува на овие игри повеќе години. Оваа активност го зајакнува тимскиот дух меѓу вработените, нивната поврзаност со Банката и секако ги промовира кај вработените вредностите на здравиот живот. Спонзорството ги покрива трошоците за превоз, сместување и храна, како и за терените за тренирање на спортските тимови во текот на целата година.

5. Поддршка на натпреварот на Микрософт специјалисти 2016

Натпреварот на Микрософт специјалисти е квалификациски натпревар за учество во светскиот натпревар за Микрософт. Квалификациите на државното првенство се одржаа во просториите на i-bank филијалата на Банката. Сите учесници – финалисти Банката ги награди со трансакциска сметка со симболичен износ од 5.000 денари. Победникот доби поддршка од Банката за патување на финалниот натпревар во Орландо, Флорида во месец август 2016 година.

Г-дин Диомидис Николетопулос, Генерален извршен директор на СБ одржува поздравен говор за настанот; по што учесниците во квалификациите на државното првенство се подготвуваат за почеток на натпреварот во просториите на i-bank филијалата на СБ.

6. Спонзорство за Д-Фестивалот

Покрај редовното спозорство на Струмичкиот Карневал, Прилепскиот Пивофест и Фестивалот Охридско Лето, оваа година Стопанска Банка го поддржа исто така и Д-Фестивалот. Музичкиот фестивал на отворено, Д ФЕСТИВАЛ се организираше по седми пат со тридневна програма, т.е. од 14 – 16^{ти} јули во Дојран, каде учествуваа многу млади луѓе (по возраст и дух). Д ФЕСТИВАЛ не само фестивал, туку и настан со јака порака и движење за позитивни општествени промени, со користење на креативните индустрии и врвните светски уметнички движења за испраќање на универзална порака за слобода и љубов.

Вработени на СБ - доброволци го промовираат ТОПСИ производот за време на фестивалот.

Банката исто така поддржа и многу други важни проекти, како што е спонзорство на Роман на 2016 година, организирано од “Утрински весник”; спонзорство на различни книги за економија; спонзорство на партнерски универзитети; донација на компјутерска опрема на ФИНКИ; како и разни други помали спонзорства и донации. Банката е особено горда на малите настани организирани во i-bank филијалата (преку 70 во текот на годината) кои ги покрија целните групи од деца во градинка до пензионери и кои помагаат во едукацијата на населението за основните и модерните банкарски услуги.

Како заклучок, ние веруваме дека да се биде системска банка не значи само да имате одлични финансиски резултати, туку и да бидете општествено одговорни во секој аспект од вашето работење, па според тоа, ние посветено ги отсликуваме начелата на корпоративна општествена одговорност во тоа како ги третираме нашите вработени и како се грижиме за нашите клиенти и за заедницата. Стопанска банка АД – Скопје има постигнато значително ниво и вложено огромна енергија во своите напори во однос на корпоративната општествена одговорност. Горди сме што заземаме значаен дел не само во финансискиот систем, туку исто така и во целокупната заедница.

СТОПАНСКА БАНКА АД - СКОПЈЕ

11 ОКТОМВРИ, 1000 СКОПЈЕ
телефон: +389 (0)2 3295-295
E-mail: **sbank@stb.com.mk**
[http:// www.stb.com.mk](http://www.stb.com.mk)